REDACŢIUNEA
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 24).

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şese lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 131.—Anul LXVI. Braşov, Duminecă 15 (28) Iunie. 1903.

Noul ministeriu.

Pe când scriem aceste rêndurĭ noul ministeriu unguresc va fi deja format. După scirile, ce le-am primit adĭ, miniştrii cei vechĭ vor rĕmâné aprópe toţĭ la posturile lor. Schimbare va fi numai în ce privesce ministeriul de honvedĭ şi ministeriul de pe lângă persóna Majestăţii Sale, şi, precum se înţelege de sine, în conducere.

Cetind foile maghiare din Budapesta, orĭ de ce partid ar fi, vedem că toţĭ, până şi cei mai apropiaţĭ de cercurile diriguitóre, sunt surprinşĭ de întorsĕtura ce au luat'o lucrurile din momentul, când Banul croat a primit misiunea de a interveni pentru înlăturarea crisei şi restabilirea liniştei şi a stărilor regulate parlamentare. Cei mai surprinşĭ au fost independiştii din stânga estremă, când au vĕdut, că omul de încredere al împĕratului austriac şi al regelui ungar vine la dênşiĭ sĕ se 'nţelégă asupra modului şi chipului cum şi sub ce condiţiunĭ ar fi ei gata sĕ părăsescă tactica obstrucţionistă şi sĕ contribue ca sĕ 'nceteze starea de *ex-lex*.

Aşa ceva, dise Francisc Kossuth, nu s'a întêmplat o singură dată în 35 de anĭ, de când s'a înfiinţat dualismul, ca cercurile superióre militare de la Viena sĕ caute a cădé la învoiélă cu stânga estremă maghiară.

Şi are dreptate a se mira, căcĭ acéstă stângă estremă este care de 35 de anĭ combate dualismul, care uneltesce în contra unităţii armatei imperiale, care aspiră a se înfiinţa o armată deosebită naţională maghiară şi vrea sĕ se ridice bariere de vamă la graniţa, ce desparte Ungaria de Austria.

Nu e lucru de tóte dilele decĭ, că un om de încredere al Impĕratului merge la Kossuth şi sĕ sfătuesce cu el şi cu soţii sĕi cum sĕ se pótă înlătura obstrucţiunea.

Mulţĭ dic, că nu trebuia neapĕrat s'ajungă lucrurile aşa departe, că era cu putinţă a face rênduiélă în dietă şi fără de a-se alerga la ajutorul lui Kossuth şi a tovarăşilor sĕi. Fostul ministru-preşedinte Szell avea un program, prin care credea că, aşteptând păn' ce gurile marĭ din oposiţiune se vor obosi, va isbuti a-i face sĕ se mai înmóie şi sĕ se mulţumescă cu mai puţin. Dér Szell n'a putut sĕ-o ducă mai departe, fiind-că şĭ-a pierdut razimul ce-l avé în sus la curte, unde începură a fi neliniştiţĭ, că cu obstrucţia nu se mai sfĕrşesce în Ţera ungurescă şi că recrutaţia, nicĭ după ce a fost de trei-orĭ după olaltă amânată, nu se mai póte face.

Atuncĭ fu chemat la Viena Stefan Tisza şi însărcinat cu formarea unui nou minister. Neputênd însĕ sĕ isbutescă, Suveranul s'a adresat către unul din înalţii funcţionarĭ, către Banul Croaţiei Khuen-Hedervary, dându-i împuternicire mai largă şi cerêndu-i sĕ facă tot ce-i va sta numai în putinţă ca sĕ înceteze obstrucţia din dietă şi sĕ se pótă ţiné recrutarea în ţéră.

Noul ministeriu, ce va fi numit adĭ mâne, are dér ca cap un înalt funcţionar, pentru care dorinţa monarchului şi numai acésta este dătătóre de mĕsură în tóte privinţele.

Numai aşa vom înţelege, că Khuen-Hedervary, după ce a schimbat telegrame cu cancelaria de cabinet a Majestăţii Sale, a fost în posiţiune sĕ pótă retrage jumĕtate din condiţiunile, ce le puse independiştilor pentru o învoiélă cu ei.

Imprejurarea acésta a produs consternare chiar şi în cercurile vechilor liberalĭ, carĭ de când s'au pomenit în dietă, au fost totdéuna la putere, tarĭ şi marĭ în tóte.

Ministrul Fejervary, după cum se crede, numai de aceea a demisionat şi nu mai vrea sĕ fie ministru, fiind-că nu s'a putut învoi cu liberalitatea Banului, care a renunţat pentru anul acesta la orĭ-ce înmulţire a recruţilor, cu alte cuvinte, fiind-că n'are destulă încredere în intenţiunile şi planurile noului ministru-preşedinte.

Nu scim cum va mai fi în viitor şi cum va mai procede Khuen-Hedervary. Adversarii lui de adĭ însĕ dic, că este omul reacţiunei, caracter violent, un fel de Ielacicĭ, dela care kossuthiştii „triumfătorĭ“ de adĭ se pot aştepta încă mai târdiu la surprise forte neplăcute.

Baronul Fejérváry, care orĭ de câte orĭ s'a schimbat guvernul a rĕmas la postul sĕu, ca ministru de honvedĭ, se retrage şi el în cele din urmă. Tovarăş al lui Tisza timp de atâţia anĭ, rĕmas în guvern şi după căderea lui, în cabinetul presidat de Szapáry, Wekerle, Banffy, Szell şi ar fi putut rĕmâné şi acuma, căcĭ încrederea corónei o are în mĕsura cea mai deplină. Nu vré însĕ el sĕ rĕmână într'un ministeriu, care s'a compus prin concursul fiului lui *Kossuth*. Inima lui de general credincios tronului şi armatei şi de cavaler al ordinului *Maria Teresia*, cum dice „Neue Freie Presse“ nu-l lasă sĕ mai şédă pe scaunul ministerial, după ce koşutiştii au biruit şi i-au refusat votarea recruţilor. Fejérváry a mai vrut sĕ se retragă odată şi atuncĭ numai la rugarea Maiestăţii sale a rĕmas. Acuma însĕ aşa se vede, că s'ar considera prea umilit, décă în împrejurările actuale ar mai sta în cabinet.

Nou guvern unguresc.

Valurile, ce le-a ridicat crisa ministerială ungurescă provocată de obstrucţiune şi care s'a declarat prin retragerea lui Coloman Szell, încep sĕ se liniştescă.

Banul Croaţiei *Khuen-Hedervary* a avut mână mai bună, decât groful Stefan *Tisza*. El a sciut de-ocamdată sĕ împace capra cu varza şi în tratările ce le-a avut în cursul acestei sĕptĕmânĭ cu kossuthiştii, a ajuns — minunea minunilor — la *învoială* cu aceştia Care este preţul acestei învoielĭ? Banul Khuen a primit sĕ *retragă* proiectele militare, sĕ nu cêră mai mulţĭ feciorĭ în óste, decât în proporţia de până acum, ba s'a învoit chiar şi cu aceea, ca contingentul de pace prevĕdut în proiectul presentat de Coloman Szell, sĕ nu fie acoperit din reserva de întregire. Aşa-dér sĕ rĕmână aşa cum a fost mai înainte In schimb, guvernului sĕ i-se voteze indemnitate budgetară, sĕ se facă asentările şi apoi sĕ se desbată budgetul pe 1903.

Intr'asta stă *învoială* dintre Banul şi kossuthiştĭ. In temeiul acestei învoielĭ, Khuen-Hedervary a primit de la Corónă împuternicirea *sĕ constitue noul guvern*. El s'a reîntors din Viena la Budapesta, ca sĕ compună lista noului cabinet, ceea-ce va fi făcut deja, când scriem rêndurile acestea. Foile din Peşta asigură, că guvernul va rĕmâné tot cel vechiŭ. El şĭ-a luat numai alt cap: în loc de Szell pe Khuen-Hedervary! Dintre miniştri guvernului Szell nu mai face parte din noul guvern fostul ministru de honvedĭ baronul Geza *Fejervary*, care şĭ-a dat dimisia spunênd, că nu vré sĕ mai fie ministru.

Cei carĭ se bucură mai mult de soluţiunea ce s'a dat crisei, sunt *kossuthiştii*. Ei vestesc pe tóte glasurile *triumful* luptei lor şi spun, că étă, Viena a trebuit sĕ se plece dinaintea voinţei nóstre! Am stors de la Viena, dic ei, retragerea proiectelor militare şi vom mai stórce şi altele. Vom lupta înainte, căcĭ scopul luptei nóstre numai atuncĭ va fi ajuns, când vom stórce concesiunĭ naţionale în armată: limbă de comandă maghiară şi steg unguresc.

Nu aşa însĕ judecă lucrurile alţĭ politicianĭ ungurĭ. In *învoiala* ce au încheiat'o kossuthiştii cu Khuen-Hedervary, ei vĕd închinarea lor înaintea principiului dualismului. Nu Banul, — dic aceştĭ politicianĭ — ci kossuthiştii au „capitulat“, căcĭ şĭ-au dat cojocul pentru o nimica tótă, fără a primi în schimb măcar o singură „concesiune naţională“ din acelea, carĭ gâdilă şi pun în mişcare adĭ inimile tututor Maghiarilor.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Contemplaţiunĭ.

I.

Presimţire.

Era în diminéţa vieţii. Avea numai şése-spre-dece anişorĭ. Frumosul ei suflet, setos de lumină şi fericire, părea cuprins de-o tainică dorinţă după o lume mai bună şi mai frumósă.

— Ce frumos e acolo! — ne spunea ea în viziunea ei. Tóte sunt aievea. Veniţĭ şi voi cu toţii! — Şi o adêncă mulţămire se zugrăvia pe faţa ei.

Am vĕdut'o pe puntea unui rîu, unde-i plăcea sĕ mérgă adese-orĭ, de când se întovărăşise cu suferinţa, care nu voia s'o mai părăsescă. Puntea şi rîul păreau a fi pentru ea un simbol misterios. Apa curgea lin între malurile împodobite de verdéţă şi de arborĭ. Aerul era limpede şi încărcat de mirosul florilor câmpenescĭ. Şi un murmur plăcut, asemenea unui imn religios, se înălţa din sînul întregii naturĭ.

Era séră. Fetiţa privea la frumosul apus al sórelui; şi în mână ţinea un trandafir.

— Sórele apune, roza se veştejesce şi viéţa trece, — cugeta ea; şi un nor de doiósă melancolie se aşeda pe frageda ei faţă.

— Dér sórele, care apune séra, rĕsare diminéţa érăşĭ, — reflectă copila, şi faţa i-se însenină, ca şi cum o rază de lumină dumnedeiéscă ar fi trecut prin mintea ei. — De ce n'ar înflori din nou şi flórea, care se vestejesce? Şi de ce sufletul, care se stinge, séu care póte numai adórme, nu s'ar deştepta la o nouă viéţă? Orĭ-ce suflet şi orĭ-ce flóre, nu sunt óre ţesute din razele aceluiaşĭ sóre? Şi, fraze, suflet şi flóre ar puté ele esista unele fără altele?

Cugetarea meditativei fetiţe era învelită în negura nepătrunsă a misterului; dér ea plutea pe un adênc fond de realitate şi de adevĕr. Şi acéstă tainică presimţire, pitorescul amurg al serii, frémĕtul frundelor unit cu şóptele rîului şi cu glasul nemărginit al naturii, revĕrsau în sufletul ei o linişte dulce şi înălţau înţelépta ei minte pe ţĕrmul plin de mister al vieţii eterne.

II.

Mângăierea şi sfatul naturei

séu

Tipul adevĕratului cetăţén.

Suflet energic, ardĕtor şi plin de nobile aspiraţiunĭ, Agatocle Bunescu se aruncase de tînĕr în valurile vieţii publice. Işĭ luase frumósa devisă de a trăi pentru mărirea patriei sale şi pentru uşurarea suferinţelor omenirei sĕrmane. Şi asemenea bunului împĕrat din vechime, considera pierdută diua, în care nu puté face vre-un bine. Câtă bucurie simţia când, înapoindu-se acasă, putea spune: adĭ am redat unei familii pe părintele ei, scăpându-l de la un mare pericol; séu, am apĕrat pe un biet om de nedreptate, ce-i pregătiseră nisce voitorĭ de rĕu; séu, am asigurat unor orfanĭ pânea de mâne; séu, am încuragiat un tînĕr talent, dându-i mijlócele de a-se cultiva.

Şi cea mai mare mulţămire a sa era când, chemat la afacerile publice, prin o singură trăsătură, prin o disposiţiune, un ordin séu o lege, putea îndrepta séu opri o mulţime de rele şi putea pune pe un popor întreg pe calea binelui şi a dreptăţii.

Aci însĕ fu surprins de a întêmpina dificultăţĭ şi amărăciunĭ, la carĭ nu se aştepta. De unde până atuncĭ se bucura de un nume iubit şi respectat de toţĭ ca un binefăcĕtor, acum i-se găseau o mulţime de neajunsurĭ; ba că ar fi arbitrar şi nedrept; ba că, incapabil şi neprevĕdĕtor, ar duce ţéra la peire ş. a. Era ambiţiunea deşértă şi pisma, carĭ se lungeau în drumul virtuţii şi al renumelui; şi în jurul ei se grupau, îndîrjite în contra lui Bunescu, lăcomia, ignoranţa, lenea, abu-

După părerea unei foi maghiare fruntaşe, nu s'a dobêndit nimic, de cât amânarea proiectului militar. In schimb însĕ, étă ce s'ar fi pierdut: 1) Constituţionalismul şi parlamentalismul ungar iese grav compromis din starea de ex-lex. 2) S'au frământat atâta timp minţile şi inimile publicului maghiar, amăgindu-l cu succese naţionale, şi étă, că se întórce din luptă *fără nici un succes.* 3) Prin învoiéla acésta (între Khuen Hedervary şi kossuthişti), ministeriul de rĕsboiŭ a sancţionat obstrucţiunea, cu alte cuvinte, obstructia a dobêndit îndreptăţire în parlament. 4) A scăḑut încrederea în sus şi în jos, locul ei l'a ocupat bănuiala şi de aci înainte va fi mai puţină sinceritate între guvern şi partidele din dietă. 5) Reiese din tóte, că conducerea militară renunţă mai bucuros la urcarea contingentului de recruţĭ, de cât sĕ păşéscă pe terenul concesiunilor naţionale ş. a.

Alţii érăşi ḑic, că Khuen-Hedervary a pregătit căile lui Stefan Tisza la guvern, căci după Hedervary are sĕ vină Tisza.

Nemulţumirea cu celea ce s'au făcut, o dau pe faţă de altfel numeroşi membrii din sînul partidului independist, ba chiar şi partidul poporal catolic.

Joi dieta a ţinut şedinţă. A fost o şedinţă interesantă. *Barabas* Béla a luat cuvêntul, ca sĕ spună, de ce au cerut întrunirea dietei. „Proiectul militar a fost retras, pardidul independist a biruit".

Vázsonyi: Acésta s'o spuneţi ţĕranilor. *Zsivio* Kossuth!

Barabas: Noi n'am încetat lupta, vom începe-o érăşi peste câteva lunĭ. Scopul nostru a fost, ca sĕ se ia de la ordinea ḑilei proiectul militar Acesta a fost punctul de culminaţie al luptei nóstre, şi Szell a trebuit sĕ cadă.

Lengyel Z.: Şi sĕ ne aduceţĭ pe cap pe-un *caporal de gendarmĭ croat.*

Barabas: E trist, că regele a dat soluţiune crisei în Viena.

Vazsonyi: N'aţĭ aşteptat sĕ vină aicĭ, ci v'aţĭ grăbit sĕ pactaţĭ cu Banul.

Barabas: Au încercat sĕ ne siluéscă.

Rakovszky: Noi le-am fi dat peste degete.

Şi cam tot aşa i-s'a rĕspuns lui Barabas, când afirma, că kossuthiştii au învins. Ér când *Polonyi* s'a ridicat şi el sĕ „lămurêscă" lucrurile, i-s'au spus şi lui cuvinte pişcătóre din partea celor, carĭ combat violent învoiéla kossuthiştilor cu Banul Scurt ḑis, aderenţii lui Kossuth, carĭ veniseră cu gândul de a se constitui în acusatorĭ, se treḑiră de odată grav acusaţĭ şi bănuiţĭ, că au dat dosul şi din straşnicĭ ce se arătau în „lupta pentru drepturile naţionale" în urmă étă-i că s'au înmuiat şi au — „capitulat". Partidul lui Szederkenvi, apoi cei în afară de partid ca Ugron, Eötvös, Csavolszky şi alţii i-au tractat rĕu pe kossuthiştĭ, pentru-că „au tradat causa", ér cei din partidul poporal i-au ironisat şi satirisat cu efect. Cei din drépta zimbind priviau cum se sfâşie între sine membrii partidului independist, uitând pe un moment, că şi între ei sfâşierile sunt la ordinea ḑilei.

Acum e rêndul lui Khuen-Hedervary, omul care s'a făcut atât de urgisit în ochii Croaţilor, sĕ facă ordine în marele sfat din Budapesta şi se pună la cale ce e de pus, iute şi degrabă, căci „vremile sunt grele" şi de aicĭ înainte are încă sĕ urmeze „adevĕrata crisă".

*

După o ultimă telegramă din Budapesta noul guvern s'a constituit astfel:

Ministru president şi de interne: contele *Khuen Hedervary.*

Ministru de finanţe: Ladislau *Lukacs.*

Ministru de comerciŭ: Ludovic *Lang.*

Ministru de culte şi instrucţiune publică: Iuliu *Wlassics.*

Ministru de agricultură: Ignatie *Daranyi.*

Ministru de justiţie: Al. *Plosz.*

Ministru de honvedḑi: *Kolozsvari* (colonel în statul maior.)

Ministru croat: Ervin *Ceh.*

Ministru pe lângă persóna Maj. Sale: contele Tasilo *Festetich.*

Khuen-Hedervary a plecat aséră la Viena, ca sĕ presente monarchului lista noului ministeriu.

*

Contele Albert *Apponyi* a plecat la Eherbard. El a declarat, că *se retrage din viéţa politică.* Scirea a produs mare consternare la aderenţii sĕi.

Noua eră în Serbia.

Petru I. regele Serbiei a sosit Miercurĭ în Belgrad, unde a fost primit cu ovaţiunĭ entusiaste de către popor şi armată. — Joi a depus jurămêntul pe noua constituţiune. Se începe decĭ cu acésta o nouă eră în Serbia: era Karagheorghevicilor, după-ce s'a stins şi a trecut în domeniul istoriei era Obrenovicilor.

Ce va fi şi cum va fi sub Karagheorghevicĭ, e o taină a viitorului. Din proclamaţia dată către poporul sêrbesc şi pe care o publicăm mai jos, reiese, că regele Petru n'are de gând se pedepséscă pe ucigaşii regelui Alexandru şi a reginei Draga, cu tóte că lumea întrégă o cere acésta. Petru I. a putut sĕ o vadă acésta din faptul, că cea mai mare parte a miniştrilor streinĭ acreditaţĭ la Belgrad, au părăsit acest oraş, unii spre a nu fi de faţă la urcarea pe tron a noului rege, alţii pentru a nu se mai întórce decât atuncĭ, când ucigaşii îşĭ vor fi primit pedépsa. Au plecat din Serbia: miniştrii Angliei, Franciei, Germaniei, Olandei, Americei şi Turciei. N'au luat parte la primirea regelui: miniştri României, Italiei, Greciei. Singurele puterĭ, carĭ şĭ-au dat consimţĕmêntul la urcarea pe tron a regelui Petru, sunt Austro-Ungaria şi Rusia. Atitudinea acesta a Rusiei şi Austro-Ungariei bate la ochĭ în împrejurările actuale, cu atât mai virtos, că la revista asupra trupelor au fost de faţă şi ataşaţii militarĭ rus şi austro-ungar. E de însemnat, că la acéstă revistă a participat, ca cel dintâiŭ, care a defilat pe dinaintea regelui, regimentul 6 de infanterie sêrbesc, cel care a esecutat uciderea părechii regale sêrbescĭ, ér în fruntea regimentului se afla comandantul sĕu M i s i c ĭ, conducĕtorul asasinilor. După tóte acestea e îndreptăţită bănuiala, că Petru Karagheorghevicĭ avea înainte cunoscinţă de cele ce s'au întîmplat în Belgrad in sângerósa nópte de 10 spre 11 Iunie.

Proclamaţia regelui Petru I.

„Către iubitul meu popor! Important pentru mine ca şi pentru ţéră este acest moment în care mĕ adresez pentru prima óră ca rege către poporul sêrb.

„Represintaţiunea naţională m'a ales în unanimitate ca rege al Serbiei, în decord cu sentimentele şi dorinţa naţiunei întregĭ. Primind alegerea, am prestat astadĭ jurămêntul ca rege legitim al Serbiei şi în conformitate cu Constituţiunea.

„Aduc la cunoscinţa scumpului meu popor, că întru de astăḑĭ în drepturile şi datoriile mele regale. Aceeaşĭ voinţă a lui Dumneḑeu şi a poporului, care acum un veac a declarat alegerea bunicului meu Karagheorghevicĭ pentru rĕsboiul sfânt al independenţei, m'a ridicat şi pe mine pe tronul regatului Sêrbiei, pe care tatăl meu, principele Alexandru, a domnit ca ales al poporului timp de 16 anĭ.

„Având obiceinuinţa de a vorbi şi de a lucra în sinceritate şi cu dreptate, şi hotărît de a consacra tóte sforţările mele la buna stare şi prosperitatea poporului, cred ca o primă datorie de a exprima în acéstă solemnă ocasiune, credinţa, că Suveranul trebue sĕ fie represeatantul libertăţii şi progresului poporului sĕu.

„Declar că voesc sĕ fiu un adevĕrat rege constituţional; tóte garanţiile constituţionale în privinţa libertăţii şi drepturilor poporului, acéstă basă a orĭ-cărui progres naţional şi a unei vieţĭ de stat, îmĭ vor fi sfinte; le voiŭ respecta şi le voiŭ păzi cu cel mai mare zel. Cer însĕ, ca toţĭ şi fie-care sĕ facă aceeaşĭ aplicare a acestor principii.

„Trecutul îl dau uitărei şi las ca istoria sĕ judece pe fie-care după faptele sale.

„Rĕmânênd credincios tradiţiunilor poporului sêrb şi ale strămoşilor mei, mĕ voiŭ conduce în politica exterióră de tradiţionalele tendinţe ale poporului sêrb; voiŭ menţine însĕ în acelaşĭ timp raporturile amicale cerute de comunitatea de traiŭ europénă, în special cu naţiunile învecinate.

„Mĕ voiŭ sili de a ridica brava mea armată, *căreia îi recunosc, odată cu mulţumirea mea regală, meritele ce a dobêndit până acum şi devotamentul ei pentru patrie,* la înălţimea de a fi o adevĕrată ancoră de speranţă a poporului sêrb.

„Animat de aceste sentimente, recunosc greutăţile şi întinderea sarcinei mele regale, dér încredinţat de concursul sincer al poporului meu, nădăjduesc de a conduce Serbia spre o epocă de bună stare şi de progres."

*

Din *Petersburg* vine scirea, că *Rusia nu mai cere pedepsirea ucigaşilor regelui Alesandru.*

Reflexiune la articolul

„In atenţiunea despărţĕmintelor „Asociaţiunei".

In nr. 125 al prea preţuitei „Gazeta Transilvaniei" (numĕr de Duminecă) a apărut un articol cu numirea de mai sus.

Acel articol ţintesce la întărirea şi ridicarea poporului nostru, prin urmare scopul e cât se póte de laudabil.

Décă în tot anul am puté constata, că fiii poporului nostru se înmulţesc considerabil şi că ei sunt bine crescuţĭ, voinicĭ şi iscusiţĭ, ne întrecuţĭ de alt neam de ómenĭ, în chipul acesta am puté prevedé un viitor strălucit. Am vedé, că terenul de sub picióre nu ni-se perde, ci câştigăm. Căcĭ unde sunt braţe multe şi dibace, acolo e puterea. Acel popor copleşesce cu limba şi datinile sale pe celelalte popóre mai slabe, inferióre în fel şi în numĕr.

Şi décă suntem popor cu viitor, trebue sĕ ne cugetăm cu toţii cum sĕ ne fortificăm, cum sĕ punem resistenţă invasiunilor inimice ḑilnice, ce ameninţă sĕ ne înghiţă, cum înghite şerpele gigantic alte animale.

Décă vom fi mai numeroşĭ ca inimicul şi décă puterea de viéţă în fiiĭ poporului nostru atât în vinele lor, cât şi în spirit va fi corespun-

---

surile şi frica de pedepse. Lui Bunescu i-se părea în fie-care ḑi, că pune mâna într'un vespar; şi adese-orĭ regreta liniştea vieţii sale de mai înainte.

Dér când revenia în mijlocul adoratei sale familii, mângâierea şi încuragiarea ce o găsia aci, îl făcea sĕ uite tóte supĕrările; şi a doua ḑi îşĭ relua lucrările cu inima întărită.

* * *

Trecuseră mulţĭ anĭ la mijloc, şi bunul Agatocle pierdù familia, tinereţa şi împreună cu ele pierdù fericirea sa de altă-dată. Mai avea un singur amic devotat, care-l sprijinea cu înţeleptele lui sfaturĭ. Şi când mórtea i-l răpi şi pe acesta, vĕḑêndu-se singur, într'o lume rĕutăciósă şi nerecunoscĕtóre, hotărĭ a-se retrage în singurătate, până când, liber de legăturile fatale, se va puté duce şi el acolo, unde s'au dus toţĭ cei iubiţĭ ai sĕi, carĭ umpleau de mângâiere şi de farmec ḑilele sale, rĕmase acum triste şi pustii.

El petrecea la o vilă a sa de la ţéră. Liniştea şi ocupaţiunile vieţii câmpenescĭ îĭ îmblânḑiră cu 'ncetul durerea şi rĕvĕrsară 'n sbuciumatul lui suflet o dulce melancolie.

— Adese-orĭ sta óre întregĭ absorbit în contemplaţiunile naturei. Intr'o séră, când umbrele nopţii se înălţau de prin văi şi acoperiau întréga emisferă, spiritul lui meditativ se pierdea în minunata privelisce a ceriului înstelat.

Ce e viéţa unui om? Ce este lumea pămêntéscă în faţa nenumĕratelor lumĭ, carĭ umplu adêncul nemărginit al acestui univers? — se întreba el. — Şi ce însemnéză turburata şi amărîta nóstră viéţă, când o isolăm de viéţa întregului, din care face parte? Este asemenea unei raze de apă, care se desparte dintr'un rîu şi se pierde în năsip; pe când urmându-şĭ cursul împreună cu rîul, ar fi păstrat măreţia acestuia şi ar fi putut înviora iérba şi florile de pe malurile ce-l înfrumseţéză. Óre nu este aceeaşĭ esenţă, aceeaşĭ putere de viéţă, care face sĕ bată inimele tuturora şi care, ca o făclie 'n vecĭ nestinsă, trece de la o generaţiune la alta?!

Da; asemenea acelei raze rĕtăcite este viéţa orĭ-căruĭ om, pe care un egoism orb îl înstreinéză de semenii sĕi. In frumósa grădină a patriei mele, câte florĭ nu se veştejesc, lipsite de lumină şi de căldură; şi câte lucrurĭ nu sunt de făcut?!

* * *

In ḑiua următóre era o frumósă dimineţă de vară. Nóptea plouase. Aerul era limpede şi curat. De pe cósta plaiului se vedea departe peste délurile şi câmpiile ţĕrii, presărate de sate şi de oraşe. Bunescu se preumbla pe-o cărare umbrită de două rêndurĭ de teĭ. Străbătute de lumina caldă şi desfătătóre a sórelui, frunḑósele ramurĭ ale teilor erau încărcate de albine, carĭ culegeau miere din florile lor. Privirea lui Bunescu se opri asupra acestor micĭ şi curate animalcule. Interesantele lor moravurĭ aşa de ingenios descrise de cântăreţul Georgicelor, îi atrăgeau totdéuna luarea aminte. Activitatea, ordinea şi măestria lor: zelul pentru binele comun, care le face une-orĭ sĕ cadă mórte sub povara sarcinei, sĕu în luptă cu vre-un inimic, care ar ataca regatul lor; însuşirea lor de a nu puté trăi decât împreună, formând tóte o singură fiinţă, condusă de un instinct mai sigur şi mai desĕvîrşit în lucrările sale decât mintea omenéscă: întreg acest fenomen estra-ordinar deştepta admiraţiunea şi cugetarea lui.

Ca iluminat de revelaţiunea unui mare şi sfânt adevĕr, Agatocle Bunescu, care trăia isolat de societate, auḑia acum în sufletul sĕu un glas, prin care i-se păre că-i vorbesce întréga natură: — Privesce şi învaţă de la aceste micĭ fiinţe înţelesul şi scopul vieţii fie-căruia din voi!

Şi precum se reîntorcea altă-dată din sînul familiei, ast-fel reveni acum din sînul naturei, cu o nouă însufleţire pentru binele şi mărirea nêmului sĕu.

M. Străjan.

dětóre: atuncĭ inimicul care aleşuesce la viéţa nóstră naţională, se va lovi de stânca puternică de granit şi se va sfărîma.

Decĭ sĕ sprijinim pe părinţii carĭ au copii mulţĭ şi sunt sĕracĭ, şi sĕ-i ajutăm sĕ pótă da o crescere bună, corĕspundĕtóre fiilor lor. Acésta o póte face de-oparte „Asociaţiunea“, ér de altă parte *şi mai ales toţĭ acei ómenĭ cu stare bună materială carĭ nu au copii sĕu au puţinĭ, sĕ scie că vor face cel mai bun serviciu naţiunei ajutând după putinţă pe părinţii sĕracĭ cu copii mulţĭ.* Mamele, pentru grelele sarcinĭ ce pórtă cu crescerea copiilor merită tótă cinstea şi consideraţia. Şi cei ce îi vor sprijini încă vor fi vrednicĭ de tótă lauda.

Isus Christos dice despre copii: cel ce primesce pe vre-unul din aceştĭ micĭ fraţĭ ai mei, pe mine mĕ primesce.

Étă dér, că şi din punct de vedere creştinesc datorĭ suntem a apĕra copiiĭ. Tot acea datorinţă o avem din punct de vedere naţional adĭ, când fie-care membru al naţiunei trebue sĕ fie soldatul apĕrător al acesteia.

Când vedem un băiat fără grije corĕspundĕtóre, fără hrană, vestminte etc., sĕ ne dóră ca însuşĭ de copilul nostru şi sĕ ne îngrijim de crescerea aceluia după putinţă, ca sĕ pótă fi membru folositor naţiunei.

Aceste sunt reflexiunile mele la menţionatul articol al „Păstoriului“.

Un aderent.

---

† Ioachim Mureşianu.

Vinerĭ în 12 Iunie n. a fost înmormêntat vrednicul şi distinsul bărbat al districtului Năsĕudului *Ioachim Mureşianu*, mort în Năsĕud la vêrsta de 71 anĭ. A participat la înmormêntare public distins din Năsĕud, din împrejurime şi din Bistriţa. Serviciul religios funebral a fost sĕvîrşit de vicarul Năsĕudului Ciril *Deac*, de I. *Nescuţ*, Iacob *Pop*, Anton *Precup*, Mihail *Făgărăşanu*, protopop, Stefan *Buzila*, Pompeiŭ *Făgărăşanu* şi Ioan *Belciug*. Cântările le-a esecutat corul studenţilor de la gimnasiul român din Năsĕud, sub conducerea d-lui profesor *Stefănuţiu*. A luat parte tinerimea şcolară de la tóte institutele românescĭ din Năsĕud sub conducerea profesorilor şi invĕţătorilor.

Prohodul s'a făcut în biserica din Năsĕud. Cuvêntarea funebrală a ţinut'o vicarul Ciril *Deac*. In numele fondurilor grăniţerescĭ şi de stipendii, a vorbit d-l prof. Ioan *Pĕcurariu*, ér la mormênt în numele tinerimei a vorbit studentul în filosofie Vasilie *Meruţiu*.

Frumósă şi vrednică de numele rĕposatului a fost înmormêntarea şi s'a dat după cuviinţă ultima cinste aceluia, care cât a trăit, a fost un aprig apĕrător al drepturilor şi intereselor de viéţă ale Românilor din ţinutul Năsĕudului.

Étă cuvêntarea ce a ţinut'o d-l prof. Ioan *Pĕcurariu* în numele comisiunei administratóre a fondurilor năsĕudene:

Jalnicĭ ascultătorĭ!

Décă în aceste momente, când petrem la mormênt osămintele unui dintre cei mai distinşĭ bărbaţĭ ai ţinutului nostru, ne vom întreba, că óre după cei mai de aprópe din familia repausatului, cine are mai mare motiv şi datorinţă sĕ jelescă mórtea acestui distins şi vechiu bărbat trebue sĕ rĕspundem, că: *fondurile grăniţerescĭ din fostul district al Năsĕudului.* Da! aceste fondurĭ trebue sĕ deplângă mai mult mórtea vrednicului Ioachim Mureşianu, pentru-că în el au perdut pe cel mai de frunte şi mai vechiŭ patron şi membru în comitetul şi comisiunea administratóre a lor, şi pe un zelos şi devotat fost secretar al lor.

Cuvine-se, decĭ, ca în aceste momente de vecĭnică despărţire, în faţa acestui sicriu sĕ se rostéscă un cuvênt de adio şi din partea corporaţiunei, ce astădĭ stă în fruntea acestor fondurĭ.

Décă căutăm în trecutul vieţii fericitului Ioachim Mureşianu, vedem cum-că principala problemă a vieţii sale ş'a credut'o în apĕrarea şi servirea intereselor fondurilor nóstre centrale: şcolastice şi de stipendii; apĕrarea şi servirea acestor interese i-a fost fala şi prima preocupaţiune a sa; farmecul insemnităţii acestei probleme i-au ţinut în continuu încordate puterile şi îi vĕrsa balsam întăritor în membrele lui, în timpul din urmă prea slăbite.

Şi când în numele comisiunei administratóre a acestor fondurĭ viu sĕ rostesc acest cuvênt de adio în faţa sicriului, care conţine osĕmintele celui mai devotat şi mai vechiŭ membru în comitetul şi comisiunea acestor fondurĭ, nu voiesc şi nu mĕ simt în stare sĕ arĕt faptele şi meritele acestui vrednic bărbat, pentru fondurĭ şi ţinut, nu voiesc sĕ arăt rolul însemnat, ce l'a avut pe la factorii supremĭ cu ocasiunea înfiinţărei fondurilor pentru câştigarea drepturilor grăniţerescĭ, nu voiesc sĕ arăt câtă înţelepciune şi prudenţă a dovedit el în timpul cât a fost secretar al acestor fondurĭ, apoi vicepreşedinte şi membru în comitetul şi comisiunea lor; alţii cu mai multă competinţă şi mai ales istoria fondurilor şi a institutelor susţinute din ele, va trebui sĕ arate în deplină lumină faptele, meritele şi calităţile acestui distins bărbat, cu a cărui viéţă e strîns legat trecutul fondurilor de la înfiinţarea lor până astădĭ.

Voiesc numai sĕ accentuez, că zelul, abnegaţiunea şi devotamentul fericitului Ioachim Mureşianu pentru interesele fondurilor au fost atât de marĭ, încât am vĕdut pe Ioachim Mureşianu în cea mai mare slăbie trupéscă târându-se încetinel către localul, unde comitetul şi comisiunea fondurilor îşĭ ţinea şedinţele, şi întocmai ca acel faimos senator roman, despre care sĕ spune, că a lăsat sĕ fie dus în lectică în senat pentru ca acolo sĕ-şĭ spună părerea sa, — astfel senatorul fondurilor, Ioachim Mureşianu, venea sprijinit de alţii la şedinţele fondurilor, ca sĕ-şĭ spună părerea sa şi sĕ contribue la resolvarea înţeléptă a afacerilor.

L'am audit dicênd, că décă n'ar fi fost membru în comitetul şi comisiunea fondurilor, de mult ar fi murit, căcĭ participarea la şedinţele acestora îĭ dă forţe nouĕ, de multe orĭ numai atuncĭ iese din casă, când are sĕ vină la fondurĭ, şi după şedinţe par că se simte mai bine. Şi l'am audit dicênd şi aceea, că unica mângăiere, rĕsplată şi satisfacţiune sufletéscă pentru tot ce a făcut pentru fondurĭ, este décă va avé sórtea sĕ móră ca membru al comitetului si comisiunei acestora.

Ca membru al acestora pătruns de adevĕrul, cum-că e mai greu a păstra decât a câştiga, totdéuna a fost aderentul şi ajutorul principal al principiului economic, că fondurile din averea câştigată cu sânge nu trebue sĕ înstrăineze sĕu sĕ vêndă nicĭ un petec de loc, ér în ultima şedinţă din Martie a. c. a comitetului fondurilor par'că cu limbă de mórte în formă de testament nĭ-a lăsat nouĕ acest principiu.

A judeca faptele şi meritele unui om, este estrem de greu şi cu deosebire până când el trăesce. Trăind nime nu póte face totdéuna pe placul tuturor, şi fórte puţinĭ muritorĭ sunt, ale căror merite li se recunosc îndată încă în viéţa lor de către toţĭ. Patimele şi preocupaţiunile omenescĭ totdéuna ne tulbură mintea şi simţĕmêntul şi ne fac imposibilă judecarea obiectivă şi fără preocupaţiune a meritelor cuiva.

Trebue sĕ vină mórtea inexorabilă, care sĕ expie orĭ-ce greşele ce póte respectivul le-ar fi făcut, sĕ împace şi cele mai marĭ contraste, pentru-ca apoi noi sĕ-i putem vedé meritele în splendórea lor adevĕrată.

Astădĭ când spiritul fericitului Ioachim Mureşianu planéză peste acest sicriu meritele lui le vedem în o lumină mai clară, decât mai înainte, şi veni-va vremea când liberaţĭ de patimĭ şi preocupaţiune i-le vom vedé în imaterialitatea lor abstrase total de la restul pămêntesc, ce acuşĭ îl vom astupa pe vecie în recele mormênt.

Meritele celui mai vechiŭ şi mai devotat representant, vicepreşedinte şi fost secretar al fondurilor, — simţĕmintele şi faptele lui pentru binele poporaţiunei din fósta graniţă, caracterul lui integru, independenţa în convingerile şi lucrările lui şi mai pe sus de tóte identificarea lui cu interesele fondurilor, zelul şi devotamentul lui până la sacrificarea de sine pentru prosperarea acestora vor luci ca tot atâtea diamante în aureola-i de patron şi representant al fondurilor.

Ér în aceste momente de despărţire membrii comisiunei administratóre de la aceste fondurĭ, cuprinşĭ de simţĕmêntul ce vecĭnica despărţire ni-l inspiră, adresându-ne către sufletul iubitului şi veteranului nostru conmembru Ioachim Mureşianu îi dicem:

Ridică-te suflete blând în locaşurile drepţilor, unde nu este durere nicĭ supărare, ci fericire vecĭnică, şi din înălţimea nemurirei veghiéză şi mai departe peste destinul acestor fondurĭ, pe carĭ le-ai apĕrat şi servit atâtea decenii cu atâta devotament şi pricepere! Rógă-te şi mijlocesce la cel Atotputernic, ca sĕ se îndure a concede ca fondurile nóstre şi institutele susţinute din ele sĕ rĕmână ca un monument neperitor al gloriei şi abnegaţiunei străbune şi sĕ fie ca un foc luminos în acéstă vale istorică îndeplinindu-şĭ pururea sublima misiune ce glorioşii fundatorĭ le-au dat!

Adio! Iubite conmembru Ioachime! adio! îţĭ dicem, — adio! — lung şi vecĭnic adio!

De la jubileul din Lugoşiŭ.

Étă discursul pe care l'a rostit d-l Fabiu **Rezei** cu ocasiunea serenadei cu lampióne, ce s'a dat dinaintea reşedinţei episcopescĭ din Lugoşiŭ.

Illustrissime Domnule Episcope!
Preavenerat Cler!
Mult timaţilor domnĭ şi fraţĭ!

Cel mai scump odor, cel mai nepreţuit clenodiu al poporului nostru român, — e *limba sa.*

E limba sa dulce, armoniósă pe care strĕbunii noştri, în decursul multor secole prea grele — au aperat'o şi păstrat'o cu tótă scumpĕtatea, jertfindu-şĭ tot-déuna mai bucuros viéţa, de cât ca sĕ se deslipéscă de limba lor, de cât ca sĕ jertféscă acest viu şi scump *document al originei lor măreţe*, de la legănul vechiu şi falnic al Romei eterne.

Şi întru adevĕr, décă ne reamintim istoria trecutului, ni-se vedesce faptul, că nicĭ furtunile grele împreunate cu migraţiunea popórelor, nicĭ luptele sângeróse susţinute in decurs de sute de anĭ cu păgânii duşmanĭ ai crucei, ba nicĭ multe nenumĕrate alte loviturĭ inimice, nu au fost în stare se sdrobéscă esistenţa acestui popor, binecuvêntat şi scutit de însaşĭ providinţa divină.

Reamintirea acestui trecut; — în parte saturat de cele mai amare suferinţe, dér în altă parte, strălucind în aureola gloriei adevĕratului eroism antic roman, — nu numai că ne relevéză nenumĕrate *manifestărĭ admirabile de vitalitate naţională,* ci tot-odată deştéptă în inimile nóstre focul vestal, focul nestins, al sentimentelor celor mai nobile omenescĭ, — deştéptă în inimile nóstre *sentimentul iubirii înflăcărate a nemului nostru*, şi deştéptă sentimentul devotamentului celui mai cast şi sacru, întru apĕrarea şi păstrarea intactă, a tesaurului eredit de la strĕmoşii noştri, întru apĕrarea *limbei nóstre* românescĭ.

Dér sciut este, că arma cea mai puternică, scutul cel mai valoros şi refugiul cel mai sigur pentru apĕrarea limbei şi a esistenţei nostre, în prima linie şi peste tóte alte virtuţĭ marĭ, ale antecesorilor noştri, a fost tot-déuna: religiunea nóstră creştină, a fost *biserica nóstră românéscă.*

Căcĭ pre cum fie-care om, — ca individ singuratic, — fără religiune şi fără de a-şĭ ridica tot-déuna în tóte lucrările şi în tóte gândirile sale privirea sa sufletéscă spre fiinţa prea sfântă şi necuprinsă a lui Dumnedeu, fără îndoiélă că-şĭ dă peste cap şi alérgă în patru picióre, pierdêndu-şĭ însa-şĭ fiinţa sa de om, tot asemenea şi fie care popor, dér în deosebĭ poporul nostru românesc, fără religiune şi fără rîvna curată de a se împărtăşi cu darurile şi învĕţĕturile creştinescĭ ale sfintei nóstre bisericĭ, şĭ-ar pierde limba, şĭ-ar pierde esistenţa sa, şi ar peri fără urmă din şirul popórelor.

Va sĕ dică, singur numai alipirea neclătită către religiunea creştină şi către sfânta nóstră biserică, precum şi îmbrăţoşarea acestora cu tótă dragostea, a fost isvorul nesecat al virtuţilor şi al forţelor strĕbunilor noştri, a fost isvorul din care poporul român şĭ-a alimentat vitalitatea sa admirabilă, şi a fost isvorul din care sufletul poporului român s'a adăpat cu darul nemuririi!...

Şi aicĭ — cu directă provocare la forul cel mai legitim, anume directă provocare la istoria literaturii române, — susţin, cum-că din marele eveniment al unirei Românilor cu biserica Romei celei vechĭ, au resultat pentru Românĭ câştigurĭ culturale nenumĕrate.

Ba un scriitor român renumit afirmă şi probéză, că folósele acestui act religios au fost marĭ şi nepreţuite pentru cultura naţională a poporului român, atestând, că de la desĕvîrşirea acestei uniunĭ, românimea şĭ-a modificat direcţiunea culturală, care la finea secolului al VII-lea, — în urmarea influinţei pernicióse a curentelor slave şi grece, — se aflase deja în mare decadenţă.

Apoi ce mare moment cultural a fost şi este sfânta unire pentru poporul român, o dovedesce şi falanga ilustră a bărbaţilor celor marĭ, ce i-a produs biserica română unită, în aceştĭ doi secolĭ de esistenţă.

Prin urmare cu drept cuvênt ne dice un alt scriitor erudit, cum-că actul sfintei unirĭ a fost şi e tot-odată şi actul redeşteptării culturale şi naţionale a poporului român...

In consecinţa acestui adevĕr istoric, resultă naturalminte şi faptul, că orĭ-ce aşedămênt organic şi legal, care servesce interesele sfintei nóstre bisericĭ, e tot-odată şi un bastion pentru apĕrarea intereselor culturale şi naţionale ale poporului român. Drept aceea instituirea şi înfiinţarea unei atare aşedămênt — în viéţa poporului nostru — a fost şi va fi tot-déuna un moment memorabil, un moment de însemnătate istorică.

Şi un atare moment istoric de mare însemnătate, a fost şi este pentru noi toţĭ acela, când cu sprijinul valoros şi cu bine cuvêntarea prea sfântului scaun apostolic din Roma, şi din graţia Majestăţii Sale, a prea bunului nostru rege, — la anul 1853 s'au înfiinţat mai doue diecese române greco-catolice, şi anume: una în Gherla şi una aicĭ în Lugoşiŭ.

Şi astădĭ, când înaltul guvern diecesan, dimpreună cu veneratul cler se pregătesc a serba a 50-a aniversare a înfiinţărei diecesei Lugoşiului, vedem că şi poporul credincios, pĕtruns de însemnătatea acestei aniversărĭ memorabile, a curs din tóte părţile, ba chiar şi din cele mai îndepărtate unghiurĭ ale diecesei acesteia, — a curs cu însufleţire curat românéscă, într'un numĕr prea imposant, ca asistând la acéstă sĕrbătóre măréţă, prin presenţa sa, sĕ deie dovada cea mai invederată despre consentimentul sĕu tare şi neclătit cu clerul sĕu în causa sfintei unirĭ, — şi sĕ deie dovada cea mai solemnă despre consoïinţa sa viuă în causa momentuosităţii grandióse a acestei instituţiunĭ legale, pentru desvoltarea progresivă a vieţii sale morale, culturale şi naţionale.

Dér când din inimă plină de pietate şi de supunere creştinéscă, dăm mulţămită laudă şi mărire sfintei Treimĭ Dumnedeescĭ pentru acest nou semn al bunătăţii sale nemărginite, — poporul credincios al diecesei acesteia datoresce tributul celei mai curate recunoscinţĭ, şi memoriei prea sfinţilor noştri archierei, carĭ de la începutul înfiinţării diecesei acesteia au stat în fruntea guvernului diecesan, şi carĭ ca adevĕraţĭ archipăstorĭ sufletescĭ, cu dedicaţiune sacră şi din tóte puterile lor au ostenit întru desvoltarea acestei instituţiunĭ legale bisericescĭ.

Ér acum apropiindu-ne cu profundă veneraţiune fiéscă de sfinţitul scaun archipăstoresc al Illustrităţii Tale — cu cea mai viuă însufleţire erumpe din inimile nóstre esclamaţiunea plină de admirare şi iubire sinceră:

Étă preotul mare!!!

— — — — — — — — — — —

Illustrissime Domnule!

Puţinĭ anĭ au trecut, de când suntem atât de fericiţĭ a venera în persóna Illustrităţii Tale pe archiereul nostru.

Şi totuşĭ, décă ţinem în vedere împrejurările grele, între carĭ ai ocupat acest scaun episcopesc, — şi décă apreciem activitatea neobosită a Illustrităţii Tale, des-

voltată cu atâta zel, cu atâta perseveranță și înțelepciune întru promovarea intereselor nóstre bisericescĭ și școlare, noi ca martorii acestei activitățĭ, ca martorii, carĭ cu bucurie nespusă vedem și simțim deja noi înșine efectele binefăcĕtóre și salutare a avêntului surprindĕtor, ce l'a luat bunăstarea morală și materială a diecesei nóstre sub durata prea scurtă a guvernării Illustrității Tale, — noi toțĭ, dintr'o inimă și dintr'un suflet, mărturisim și documentăm sus și tare, mărturisim și atestăm în audul obștesc, — cum-că pururea neperitóre sunt, neperitóre vor rĕmâné meritele Illustrității Tale pentru înflorirea diecesei nóstre, și binecuvêntată va rĕmâné în acéstă diecesă pururea și memoria gloriósă a activității Illustrității Tale.

Esprimându-ne deci pentru tóte acestea sentimentele nóstre de profundă recunoscință și gratitudine, îțĭ urăm din adêncul inimilor nóstre, ca Dumnedeu atot-puternicul, sĕ-Țĭ dăruiéscă sănĕtate viguròsă, îndestulire sufletéscă și tărie neînvinsă, pentru-ca sĕ poțĭ continua până la cea mai estremă limită a vieții omenescĭ opera grandiósă a întărirei și preamăririi bisericei nóstre române greco-catolice, spre bună starea patriei nóstre comune și spre fericirea și gloria némului nostru românesc.

Sĕ trăescĭ întru mulțĭ anĭ!!!

SCIRILE DILEI.

— 14 Iunie v.

Proces de pressă. Invĕțătorul Ioan *German* din Brad publicase în „Tribuna“ din Sibiiu un articol în care atacase pe profesorul de la gimnasiul din Brad Stefan *Albu*, spunând despre dênsul că ar fi amfibiu fără consciință națională și om de nimica. Albu l'a dat în judecată pe German pentru calomnie și insultă prin pressă. Procesul a fost judecat alaltăerĭ la tribunalul din Sibiiu. Profesorul Albu, care nu s'a presentat personal la pertractare, era representat de către advocatul din Oradea Dr. Iustin *Ardeleanu*, ér pe acusat l'a apĕrat advocatul din Deva, Dr. Iustin *Pop*. Interpret a fost Dr. V. Dan, advocat în Sibiiu. Ca martorĭ au fost ascultațĭ fostii redactorĭ ai „Tribunei“, *Moldovanu* și *Prodan*, redactorul de la „T. R.“ *Păcățianu*, profesorul Dr. Paul *Oprișa* și învĕțătórea Maria *Cristea* din Brad. — German a fost condamnat la 7 dile închisóre, 60 cor. amendă séu alte 3 dile închisóre, mai departe la 285 coróne daune interese d-lui Albu, publicarea sentinței pe cheltuiala sa în diarele: *„Activitatea“* (Orĕștie) *„Hunyadvarmeghe“* (Deva) și *„Gazeta Transilvaniei“* (Brașov) în sfêrșit la purtarea cheltuelilor procesului. German a apelat.

Luptă sângerósă cu nisce tâlharĭ. In *Ciacova* (Bănat) trăiesce un judecător de cerc în pensiune cu numele Csapó Elek. Din grânariul acestui domn de un timp încóce se fura mereu grâu. Primăria comunală hotărî a veghia cu mai mare grije, de cât până acuma și de câte-va dile doi păzitorĭ pândeau mereu. Miercurĭ spre Joi nóptea pe la órele 12, cei doi păzitorĭ, Gheorghe Musteț și Ștefan Vuia, audiră apropiindu-se o căruță. Ei se tupiliră în apropierea grânariului, a cărui ușe o găsiră deschisă. Abia puseră însĕ piciorul pe pragul grânariului, când de-odată se audiră două împușcăturĭ și cei doi păzitorĭ cădură la pămênt. Musteț își dădŭ sufletul îndată, Vuia însĕ se ridică și aruncâdu-se asupra unuia din hoțĭ îl prinse de gât și în acelașĭ timp strigà după ajutor. Atuncĭ veni însĕ al doilea hoț și îi aplicà cu patul puscii o lovitură în cap așa că Vuia cădù la pămênt fără simțirĭ. Amêndoi hoții se urcară apoi în căruță și plecară în góna cailor. Intr'un târdiu se treziră și servitorii și găsiră pe Musteț mort, ér pe Vuia leșinat. Dece sacĭ de grâu, pe carĭ îi umpluseră hoții erau lângă ușa grânariului. Afară de aceștia s'a mai găsit o pușcă de vênătóre-Lancaster și o pălărie din fabrica lui Liptai din Becĭcherec. S'a pornit cercetare severă pentru descoperirea tâlharilor. Stefan Vuia, în etate de 26 anĭ însurat și tată a doi copii a fost dus la spital în Timișóra, unde i-s'au estras alicele din umĕr. Se speră, că se va însănĕtoșa. In hotarul comunei s'a găsit spândurat de un pom economul Ion Sarendal. Se crede, că acesta a fost unul din hoțĭ și s'a spândurat de frica pedepsei.

Un tînĕr universitar român, care de trei anĭ studiéză filosofia și literele în patrie, se recomandă ca instructor séu corepetitor în o familie bună română séu germană pentru lunile de vară, eventual și pentru Septemvrie. Condițiunĭ modeste. Adresa la Redacțiunea nóstră.

Dragoste nebună. In Karlsbad, care este un loc renumit de băi în Boemia, unde se duc mii de ómenĭ, carĭ sufer de stomac, s'a întêmplat alaltăerĭ o mare nenorocire. Un locotenent din Stuttgart (Germania) cu numele August *Hoffmann* sosise acolo, spre a-șĭ vedé iubita, care era fiica unui mare comerciant. Locotenentul o iubea, dér părinții nu voiau sĕ o dea după el, dicênd, că fata e cam bolnavă și tatăl sĕu a dus'o la Karlsbad. Alaltăerĭ diminéța, când bĕtrânul comerciant se dusese la fântână sĕ bea apa prescrisă de medic, locotenentul a pĕtruns în locuința lui și găsind fata singură a împușcat'o, apoi s'a împușcat și pe sine.

Nebunul. Din Paris se scrie următórea întêmplare tragică: In strada Maicii Domnului din Nazaret (Rue Notre Dame de Nazareth) locuia într'o odaie un domn cu numele *Charron* împreună cu nevasta sa. Lumea credea că trăiesc fericițĭ. Dilele acestea însĕ vecinii observară, că Charron nu iese la plimbare cu nevasta, cum îi era obiceiul, ci numai singur. Portarul într'o diminéță a bătut la ușa lui Charron, dér n'a primit rĕspuns. Atuncĭ a spart ușa și a găsit pe Charron culcat pe spate în pat. Intrebându-l, unde-i nevasta, a rĕspuns, că dórme și nu vré sĕ se trezéscă. Cercetând mai departe, portariul a descoperit cadavrul femeii, cu gâtul tăiat. Charron înebunise și în nebunia sa a tăiat cu briciul gâtul nevestei sale. El a fost transportat la balamuc.

Concerte. Duminecă și Lunĭ capela orașului va concerta în Café Neustädter. Inceputul la $8^1/_2$. Intrarea liberă.

Mâne, Duminecă în 28 Iunie concert militar ia „Gewerbeverein“. Intrarea liberă. Inceputul la 8 óre.

Lunĭ aceeașĭ capelă va concerta pe promenada de jos. Inceputul la $5^1/_2$ séra.

Farmaciile din cetate. Mâne Duminecă va fi deschisă farmacia d-lui *Hornung*, Tĕrgu Florilor, ér poimâne Lunĭ, farmacia d-lui *Jekelius*, str. Porții.

Grădina Froebeliană se va deschide în 1 Iulie st. n., în institutul Konopasek din strada Caterinei Nr. 4, sub conducerea unei francese.

Slăbiciunĭ și desmoștenire.

Directorul despărțĕmêntului *„Timișóra“* al „Asociațiunei“, d-l advocat Emanuil *Ungureanu*, în zelul și stăruința sa necontenită pentru a lumina poporul și a-l face sĕ pricépă causa cea mare pentru care luptă „Asociațiunea“, cu ocasia adunărilor generale ale numitului despărțĕmênt ține tot-déuna câte-o vorbire, în care descopere și arată relele de carĭ sufere țĕranul nostru și căile de îndreptare. Adunarea generală din ĕst-an al despărțĕmêntului Timișóra, ținută la 14 Iunie în *Mehala*, a deschis'o prin următórea cuvêntare, în care a vorbit de unele slăbiciunĭ ale locuitorilor românĭ de pe teritoriul numitului despărțĕmênt, și ca urmare a acestor slăbiciunĭ, despre sĕrăcirea lor.

Publicăm aicĭ din cuvênt în cuvênt acea instructivă cuvêntare:

Onorată adunare generală!

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ are de scop luminarea și deșteptarea și prin acestea întărirea materială și morală a poporului român din Ungaria. La realisarea acestui scop lucră și despărțĕmintele Asociațiunei și între acestea și despărțămêntul Timișóra.

E un adevĕr recunoscut de tótă lumea civilisată, că cultura e cel mai puternic factor, care asigură esistența și trăinicia unui popor, acest adevĕr trebue neîntrerupt sĕ-l repetăm înaintea Românilor, ca odată sĕ înțelégă, că și ei, décă nu se vor nisui a înainta în cultură, a învĕța, a se lumina, a fi mai muncitorĭ și mai crutătorĭ, a-șĭ păzi averile, a se face mai isteţĭ și mai întelepțĭ, atuncĭ fără îndoială cu timpul vor fi cutropițĭ și desmoștenițĭ de alte némurĭ conlocuitóre, pentru-că poporul român din comitatele Timișului și al Torontalului locuind printre alte popóre mai deșteptate și mai muncitóre, cu acestea nu va puté susține concurența pentru esistență; trebue pe Românĭ sĕ-i facem sĕ pricépă, că cu cât e cineva mai învĕțat și mai deșteptat, cu atât e și mai rafinat, și că cu cât e cineva mai rafinat, cu atât mai mult esploatéză pe cel necult și ignorant, decĭ bine sĕ grijéscă Românii, ca sĕ nu rĕmână ei cei ignoranțĭ și esploatațĭ.

De respândirea culturei se ține și eruarea și descoperirea slăbiciunilor și defectelor, carĭ contribuesc la slăbirea și sĕrăcia poporului; aceste slăbiciunĭ pentru aceea trebuesc descoperite, ca poporul sĕ le vadă, sĕ le cunóscă și sĕ se convingă, că décă nu se va lĕpăda de ele, atuncĭ mai curênd séu mai târdiu de sigur se prăpădesce; pentru poporul român din comitatele Timișului și Torontalului, décă rĕmâne el în starea sa culturală și morală de astădĭ, nu e mântuire, decĭ de datorința despărțĕmântului Timișóra se ține a descoperi slăbiciunile poporului român, care locuesce pe teritoriul acestui despărțĕmênt.

Despărțĕmêntul Timișóra se întinde peste cercurile administrative Timișóra centrală, Ciacova, Buziaș, Recaș, Aradul nou și Vinga din comitatul Timișului, și cercul Modoș din comitatul Torontalului, cuprinde 96 comune, parte curat românescĭ, parte mestecate, locuite de Românĭ și de alte némurĭ.

Am tot audit, dér sciu și din esperință proprie, că poporul nostru afară de sĕrbătorile bisericescĭ, mai cu sémă femeile mai țin și o sumedenie de sĕrbătorĭ păgâne și superstițióse, séu cum se numesc pe aicĭ *sĕrbătorĭ muerescĭ*, când nu lucră, ci pierd timpul fără nicĭ un folos; decĭ m'am adresat în scris către bărbații inteligențĭ și domnĭ de încredere cu următórele întrebărĭ:

1) Ce fel de sĕrbătorĭ păgâne și superstițióse ține poporul nostru?

2) Carĭ sunt slăbiciunile și defectele din carĭ se trage sĕrăcia lui?

3) Cât pămênt au avut Românii în respectiva comună înainte de 50 de anĭ, cam pe la anul 1850, și cât mai au astădĭ?

La aceste întrebărĭ am căpĕtat rĕspunsurĭ amĕnunțite, pe carĭ le comunic în estras aicĭ:

In comuna *Șipet* muerile, afară de sĕrbătorile bisericescĭ, mai țin tóte sĕrbătorile păgâne, carĭ sunt în călindar însemnate cu cruce négră, acestea precum și Sâmbăta nainte de începerea postului Pascilor le serbéză, respective se rețin de la lucru, ca peste an sĕ nu fie lovite de rele și ca sĕ nu le sece mânile și piciórele; întréga întâia sĕptĕmână a postului Pascilor o serbéză, ca sĕ nu le calce caii lui Sântóder; Mercurea după Dumineca Tomii nu lucră ca sĕ nu căpieze oile; Sâmbăta înainte de Inălțarea Domnului nu lucră nicĭ muerile nicĭ bărbații, ca peste an sĕ nu fie lovițĭ de trăznet; țin o di de sĕrbătóre sub numele de *Todoróse*, ca peste an se fie scutite de pagubă; în diua lui Vartolomeiŭ nu lucră, pentru-că atuncĭ secând rădĕcina grâului, sĕ nu sece rădĕcina și celorlalte plante; mai țin sĕrbătóre, ca sĕ nu se umfle gâtul la porcĭ.

In comuna *Sacoșul-turcesc* Mercurea după Pascĭ nu lucră femeile, ca sĕ nu capete durere de cap; întréga întâia sĕptĕmână a postului Pascilor se rețin de la lucru, ca sĕ nu le calce caii lui Sântóder; de la Pascĭ până Mercurĭ după Dumineca Tomii nu lucră, ca peste an sĕ le păzéscă Dumnedeu de tóte bólele; de la Pascĭ până la Inălțarea Domnului nu lucră Joile ca sĕ nu bată pétra hotarul; diua înainte de Sântul George nu lucră, ca sĕ nu sece laptele la vacĭ; sub numele de „Todoróse“ nu lucră o di, ca sĕ nu le mânce strigoii; Sâmbăta înainte de Inălțarea Domnului nu lucră nicĭ bărbații, nicĭ femeile, ca sĕ nu fie lovițĭ de trăsnet; diua lui Vartolomei o țin de sĕrbătóre, pentru-că atuncĭ secând rădĕcina la grâu, sĕ nu sece rădĕcina și altor plante; trei dile înainte și trei dile după archangelul Mihail, serbéză muerile, ca sĕ nu mănânce lupii oile.

In *Cebza* muerile țin tóte sĕrbătorile păgâne însemnate în călindar cu cruce négră. La 15 Februarie țin sĕrbătórea moșilor; întâia sĕptĕmână a postului Pascilor nu lucră, ca sĕ nu le calce caii lui Sântóder; la 12 Maiŭ țin o sĕrbătóre, ca sĕ nu fie lovite de trăznet; trei dile înainte și trei dile după începutul postului Crăciunului nu lucră, ca sĕ nu mânce lupii oile; de la Pascĭ până la Rosale nu lucră Joile, ca sĕ nu bată pétra hotarul.

In *Cerna*, Marțĭ și Miercurĭ după Pascĭ, apoi Marțĭ și Mercurĭ după Dumineca Tomiĭ nu lucră muerile, ca sĕ le păzéscă Dumnedeu de rele; întréga întâia sĕptĕmână din postul Pascilor nu lucră, ca sĕ nu le calce caii lui Sân-Tóder; diua înainte de Sântul George nu lucră, ca sĕ nu sece laptele la vacĭ; diua lui Vartolomeiŭ o țin, pentru-că sécă rădĕcina la grâu, la 12 și 22 Iulie nu lucră, ca sĕ nu fie lovite de trăsnet; la 4 Decemvrie nu lucră pentru sănĕtatea vitelor.

In *Toager* țin muerile tóte sĕrbătorile înșirate mai sus, tot pentru-ca sĕ nu fie lovite de trăsnet, sĕ nu le calce caii lui Sân-Tóder, sĕ nu bată pétra hotarul, sĕ fie scutite de foc, sĕ fie păzite de rele și de strigoi; afară de acestea mai țin încă tóte sĕrbătorile păgâne însemnate în călindar cu cruce négră.

In *Jebel* țin muerile sĕrbătorĭ păgâne, ca sĕ nu mânce lupii oile, sĕ nu bată pétra grâul, sĕ nu sece laptele la vacĭ, sĕ nu fie lovite de trăsnet, sĕ nu le calce caii lui Sân-Tóder, sĕ nu le lovéscă relele, sĕ nu le mănânce strigoiĭ; afară de acestea mai țin sĕrbătórea lui Vartolomei, a Sântei Margita, a sântului Toma, a s-tului Andrei, a sântei Savița, a sântei Barbura și a sântului Ignat.

In *Murenĭ*, *Petroman*, *Feni*, *Chișoda*, *Sânt mihăiul* român, *Mănăștur*, *Sinersig* e prostia și mai mare: de esemplu în Sinersig la 24 Februarie nu lucră muerile pentru-că cine lucră în diua acésta, aceluia i-se umflă mânile; la 9 Martie în diua sfinților nu lucră, pentru-că cine lucréză în diua acésta, acela n'are noroc, în diua acésta mai dau de pomană turte, pogăcĭ și ulcióre; la 27 Aprilie în diua mucenicului „Simeon“ și la 13 Iulie în diua sântei Margita nu lucră nicĭ bărbații, nicĭ femeile, ca sĕ nu bată pétra hotarul; la 1 Maiŭ în diua prorocului „Ieremie“; la 17 Iulie în diua sântei Marina și la 22 Iulie în diua sântei Magdalena nu lucră nicĭ bărbații, nicĭ femeile, ca sĕ nu-i trăsnéscă Dumnedeu la 8 Iulie în diua mucenicului „Procopie“; nu lucră muerile, ca sĕ nu se întêmple foc în casă; la 27 Iulie în diua mucenicului „Pantelie“ nu lucră muerile, că se dice, că Pantelie e frate cu sântul Ilie și îi póte feri de pétră, la 1 August în diua mucenicului Macaveiŭ nu lucră muerile, ca sĕ le țină Dumnedeu sănĕtóse, cine lucră în diua acésta nu scapă de bóle; la 23 Septemvrie în diua lui Lucian și la 26 în diua apostolului Andrei nu lucră, ca sĕ nu mânce lupii oile; țin la 4 Decemvrie diua mucenicului Varnava, la 5 Decemvrie diua prorocului Sava, la 24 Decemvrie diua lui Ignat, la 16 Ianuarie diua sântului Petru de érnă; întréga întâia sĕptĕmână din postul Pascilor nu lucră, ca sĕ nu le calce caii lui Sân-Tóder, Joia după Pascĭ și Joia înainte de santul Petru nu lucră, că acestea sunt Joile verdĭ. Dér se și vede binecuvêntarea acestor sĕrbătorĭ pe bieții românĭ din Sinersig; sunt uscațĭ de sĕracĭ.

Tot așa mai departe, décă mergem din sat în sat, sĕrbătorile muerescĭ nu mai

au sfêrşit; trebue sĕ însemnez, că sĕrbătorile superstiţióse contra trăsnetului şi ḑiua lui Vartolomei, când secă rădĕcina la grâu, mai în tóte satele le ţin şi bărbaţii.

Acum décă luăm în socotinţă 52 de Dumineci şi cele multe sĕrbătorĭ bisericescĭ, apoi sĕrbătorile păgâne şi superstiţióse, putem ḑice cu siguranţă, că poporul nostru a treia parte din an o petrece în nelucrare, perde fără nicĭ un folos ce e mai scump, adecă timpul; acéstă împrejurare în mare parte este isvorul, din care derivă sĕrăcia poporului nostru.

Acum décă mai luăm în considerare, că poporul român pe teritoriul despărţĕmêntului Timişóra se ocupă numai cu agronomia, adecă cu lucrarea pămêntului, pentru care ocupaţiune în lunile lui Decemvrie, Ianuarie şi Februarie e fórte puţin orĭ mai nimic de lucru — putem ḑice, că poporul nostru lucră cu mult prea puţin, de cât e de lipsă, ca sĕ pótă trăi şi sĕ se pótă susţine aicĭ între alte popóre cu mult mai muncitóre şi mai deştepte.

Pe teritoriul despărţĕmêntului Timişóra nu sunt munţĭ, nu sunt păd̦urĭ nu sunt lupĭ; puţinĭ ómenĭ vor fi vĕḑut lupĭ, dór în vre-o menagerie, şi totuşĭ ţin sĕrbătóre, ca sĕ nu mânce lupii oile; nicĭ o muere n'a fost călcată de caii lui Sân-Tóder, nicĭ o muere n'a fost mâncată de strigoi, şi totuşĭ muerile ţin ḑile de sĕrbătorĭ, ca sĕ nu le calce caii lui Sân-Tóder, şi ca sĕ nu le mânce strigoii; a mai vĕḑut lumea undeva o astfel de prostie românéscă?

Nu cu sĕrbătorĭ se împedecă secarea laptelui la vacĭ, ci vaca trebue bine îngrijită şi nutrită, atuncĭ nu-i va seca laptele; nu cu ţinere de sĕrbătorĭ sĕ împedecă bólele şi relele, ci omul trebue sĕ fie bine îmbrăcat, bine nutrit, casa şi curtea lui trebue curat ţinută, atuncĭ se vor rări bólele; o cadă de scăldat în cusă pentru sănétate, mai mult ar plăti de cât tóte sĕrbătorile muerescĭ.

Acum sĕ vedem, carĭ sunt relele şi nĕcazurile ce au dat peste bieţii Românĭ tocmai pentru-că ţin multe sĕrbătorĭ şi pierd mult timp fără folos; écă ce-s urmările: la întrebarea, că în fiecare comună cât pămênt au avut poporul nostru înainte de 50 de anĭ, şi cât are astăḑĭ, am căpĕtat următórele rĕspunsurĭ:

In *Şipet* nainte de 50 de anĭ tot pămêntul urbarial, cam 6000 de jughere catastrale, a fost proprietatea Românilor, din acest pămênt au pierdut până acum la străinĭ cam 1000 de jughere, adecă a şésa parte.

In *Sacoşul turcesc* înainte de 50 de anĭ întreg hotarul urbarial, cam 4000 de jughere, a fost al Românilor, până acum au perdut la străinĭ 1200 jughere.

In *Jadanĭ* nainte de 50 de anĭ întreg hotarul urbarial, cam 3200 de jughere, a fost al Românilor; până acum au pierdut aprópe două părţĭ la străinĭ, Românii mai au acum ceva mai bine de cât a treia parte.

In *Cebza* nainte de 50 de anĭ întreg hotarul urbarial, 5600 de jughere, a fost al Românilor; până acum au pierdut la străinĭ 2300 de jughere.

In *Cerna* nainte de 50 de anĭ întreg teritoriul urbarial cam 3000 de jughere a fost al Românilor; până acum au pierdut la străinĭ a treia parte, Românii mai au cam 2000 de jughere.

In *Toager* a fost întreg teritoriul urbarial al Românilor, până acum au pierdut două părţĭ la străinĭ, mai au a treia parte.

In *Şag* mai mult de jumĕtate din pămêntul urbarial a trecut de la Românĭ la Nemţĭ, asemenea şi în comuna Obad.

In *Jebel* nainte de 50 de anĭ întreg hotarul urbarial a fost al Românilor; până acum jumĕtate au cumpĕrat străinii de la Românĭ.

In *Utvin* a trecut jumĕtate din pămêntul urbarial, de la Românĭ la străinĭ.

In *Giroc* în restimp de 50 de anĭ au trecut de la Românĭ la străinĭ 700 de iughere, Românii mai au cam 3500 de jughere.

In *Voeteg* nainte de 50 de anĭ pămêntul urbarial, cam 4000 de jughere, a fost al Românilor; până acum două părţĭ au cumpĕrat Nemţii de la Românĭ, Românii mai au acuma cam a treia parte.

In *Stamora-română* întreg hotarul urbarial de 1800 de jughere a fost al Românilor, până acum a treia parte a trecut la Nemţĭ.

In *Sacoşul-unguresc*, comună curat românéscă, Românii nu voiau sĕ plătéscă dările publice, apoi mai făceau şi datorii pe la băncĭ, cam pe la anul 1890 au început licitaţiile şi Românii au perdut până acum ca 300 de jughere de pămênt la străinĭ.

In *Folea* pe la anul 1850 din hotarul urbarial au fost trei părţĭ a Românilor şi a patra parte a Nemţilor, căcĭ d-ja atuncĭ era acolo o colonie nemţéscă; acum 3 părţĭ din pămênt e a Nemţilor şi a patra parte a Românilor.

In *Muranĭ*, pe la anul 1850 întreg hotarul urbarial, cam 3600 de jughere catastrale, a fost al Românilor; până acum au perdut Românii a treia parte la streinĭ.

In *Petroman* Românii au avut nainte de 50 anĭ întreg hotarul urbarial; până acum a trecut cam a treia parte la străinĭ.

In *Macedonia* din 2000 de jughere, a treia parte a trecut la străinĭ.

In *Chişoda* întreg hotarul urbarial a fost al Românilor; până acum au pierdut Românii două părţĭ la străinĭ, Românii mai au cam a treia parte.

In *Sântmihaiul-român* întreg pămêntul urbarial de 5000 de jughere a fost al Românilor; până acum peste 2000 de jughere au perdut la străinĭ.

In *Sinersig* Românii au avut 900 de jughere, din carĭ până acum au pierdut cam 300 de jughere la străinĭ.

In *Căpet* întreg hotarul urbarial a fost al Românilor; până acum mai mult de jumĕtate a trecut la străinĭ.

In *Mănăştur* Românii au pierdut a cincia parte din pămêntul lor.

In *Beregseu* tot hotarul urbarial de 6000 jughere a fost al Românilor; până acum cam a treia parte au perdut la Nemţĭ.

In *Mehala* nainte de 50 de anĭ au avut Românii 2000 de jughere; astăḑĭ mai au cam 1200.

In *Icloda*, din 840 de jughere, Românii au perdut cam 540 la Nemţĭ, mai au acum cam 300 de jughere.

In *Aga* (*Brestovaţ*) la anul 1810 a fost segregaţia uneĭ părţĭ a hotarului, şi în conspectul urbarialiştilor, care se află la actele urbariale, nu obvine nicĭ un străin, toţĭ locuitorii satului erau Românĭ, tot pămêntul urbarial a fost al lor, au început însĕ a veni Nemţĭ şi Slovacĭ în comună şi au început a cumpĕra moşiile de la Românĭ; după statistica de la anul 1900 sunt Nemţĭ şi Slovacĭ 545, ér Românĭ 383; din pămênt au acum Nemţii şi Slovacii cam două părţĭ, şi românii mai au cam a treia parte.

Tot în asemenea mĕsură au pierdut Românii moşiile lor mai cu sémă la Nemţĭ în Ciacova, Ghilad, Parţa, Bărăteaz, Călacea, Hodoni, Giroda, Sânt-Andraş, Becicherecul mic, Berini, Uliuc, Unip, Liget, Banlac, Tolvadia, Giulvez, Terenteaz şi Secianĭ.

Comune românescĭ, carĭ şi până acum şi-au păstrat moşiile sunt: Babşa, Belinţ, Topoloveţul mare, Fenlac, Şuştra, Budinţ, Iotar, Secusigi, Dragşina, Sîrbova, Hitiaş, Chevereşul-mare, Blajova, Moşniţa, Bucoveţ, Bazoş, Remetea şi Iezvin; din vr'o câteva comune n'am căpĕtat până acum date.

(Va urma)

Din Sĕlagiu.

Siciu, 23 Iunie 1903.

Regretabile şi fórte îngrijitóre sunt înaintea celui serios cugetător şi îngrijat de viitorul sĕu, al familiei şi al patriei, fatalităţile sorţii şi calamităţile timpurilor, aceste plăgĭ ale elementelor naturei, — dinaintea cărora nu te poţĭ feri, nicĭ a da în lăturĭ, şi cu atât mai dureróse şi mai daunaciόse cu cât te cércă mai des.

Nu fusese de ajuns în trei anĭ mai după olaltă, că grindina ne distruse tótă recolta, ci în a 21 ale curentei între 11—12 óre din nou ne cercetă grindina — Eram óreşĭ cum în aşteptare după situaţiunea hotarului şi cursul curentului.

Insĕ nu am fost pregătiţĭ ca şi în ḑiua următóre de 22 Iunie sĕ fim în nouă aşteptare! Şi chiar atuncia între 1—2 óre după amiaḑĭ din nou între ploi torenţiale ne-a ajuns catastrofa, *nimicindu-ne totă speranţa de o recoltă bună*, după atâţia anĭ de suferinţă.

Ce a rĕmas de piétră, au stricat revărsările apelor.

Se póte cugeta, că miseria e la culme. Mai ales că bietul popor n'a putut achita nicĭ datoria mălaiului din trecut, împrumut de altcum favorabil de la institutul de credit „*Silvania*". Şi apoi nicĭ póme acum de multĭ anĭ nu am avut, ér pómele sunt un articol de însemnătate în părţile aceste.

Indurarea lui Dumneḑeu fie, de a ni-se întórce spre mai bine.

Ioan Papiriu Pop.

Alegere de funcţionarĭ comunalĭ.

Astăḑĭ s'a sĕvĕrşit în sala dela „Gewerbehaus" (casa industrială) de aicĭ, noua alegere a funcţionarilor comunalĭ. sub preşedinţa d-lui vice-şpan Dr. Fr. *Jekel*.

Au fost de faţă peste trei din patru părţĭ a membrilor representanţei comunale. Dintre membrii românĭ au lipsit aprópe jumĕtate. Adevĕrat, că câţĭ-va din aceştia au fost absenţĭ séu împedecaţĭ de a se înfăţişa, dér cei mai mulţĭ n'au nicĭ o scusă, căcĭ indoleuţa nu póte fi scusă la asemenĭ ocasiunĭ.

S'au reales primarul *Hiemesch* şi aprópe toţĭ funcţionarii de mai înainte în posturile lor. La postul de inginer superior al oraşului a fost ales ajutorul de până acuma I. *Nekolny*.

D-lui inginer al oraşului Ch. *Kertsch* care s'a retras în pensiune i-s'a esprimat mulţumirea representanţei pentru valoróssele şi distinsele servicii, ce le-a adus oraşului. In posturile nou create n'a fost ales nicĭ un Român.

Vom reveni mai în detail la alegerile de aḑĭ.

ULTIME SCIRI.

Viena, 26 Iunie. D̦iarul „Zeit" află, că curtea va renunţa la pretensiunea de a-se urca lista civilă.

Belgrad, 26 Iunie. Regele Petru a adresat o proclamaţie către armată în care spune, că se razimă pe fidelitatea şi curagiul ei.

Desp. I. Braşov al „Asociaţiunei".

Raportul comitetului despărţ. către adunarea generală din Rĕşnov.

— Fine. —

3) **Bibliotecile.** Bibliotecile poporale ambulante înfiinţate de desp. nostru s'au mai înmulţit de la adunarea generală încóce încă cu una, şi anume: cu biblioteca poporală nr. VII b., compusă din 100 volume legate, în preţ de 206 cor. 12 banĭ, afară de dulapul, în care este aşeḑată acéstă bibliotecă, care încă costă 18 cor. Astfel de present despărţĕmêntul nostru dispune cu totul de 14 bibliotecĭ poporale, carĭ conţin la olaltă 1276 volume, în preţ de 2148 cor. 45 banĭ.

Aceste 14 bibliotecĭ poporale sunt distribuite în modul următor: nr. I/a e destinată pentru comuna Preşmer, nr. II/a se află în comuna Crisbav, nr. III/a în comuna Maeruş, nr. IV/a în comuna Braşovechiŭ, nr. V/a în comuna Dêrste, nr. VI/a în comuna Ghimbav, nr. VII/a în comuna Feldióră. nr. I/b în comuna Bod, nr. II/b în Cristian, nr. III/b în Braşov-Tocile, nr. IV/b în Herman, nr. VII/b în Rĕşnov, nr. I/c în Satulung, nr. II/c în Ţinţarĭ.

Cu raport mai detaiat despre bibliotecile poporale nu putem servi On. adunărĭ gen., de óre ce de astă-dată nu tóte agenturile şi-au presentat rapórtele speciale despre folosinţa bibliotecilor. Pentru aceea atragem atenţiunea agenturilor ca pentru esercitarea esactă a controlei şi pentru ca comitetul sĕ pótă veni cu raport detaiat pe viitor, fie-care agentură sĕ trimită la timpul sĕu raportul despre bibliotecĭ. Un lucru trebue sĕ-l observăm însĕ, în privinţa folosinţei bibliotecelor, că în anul acesta, ca nicĭ-odată, bibliotecele le-am primit fórte usate, ba unele — cum era d. e. cea din Ghimbav — era fórte ruinată. E adevĕrat, că cetind o carte se uséză, şi ne şi convine cu mult mai bine sĕ se useze prin folosinţă, de cât sĕ le mânânce praful şi moliile neîntrebuinţate, dér comitetul îşĭ esprimă displăcerea sa faţă de acele agenturĭ, carĭ ne aduc bibliotecile ruinate din negrijă.

Pentru de a evita ruinarea cărţilor prin transportul lor, dintr'o comună în alta, comitetul a făcut în anul acesta pe lângă fie-care dulap şi câte-o lădiţă, care se va folosi la retragerea şi la distribuirea bibliotecelor astfel, că dulapele în care se află cărţile vor rĕmânê permanent în administrarea agenturei, se va schimba pe ele numai inscripţiunea: Biblioteca nr. x, y, ér cărţile se vor transporta cu lădiţa cu mult mai uşor şi cu mai puţină stricăciune.

Ocupându-se comitetul cu cestiunea schimbării bibliotecelor, a hotărît, ca pe viitor sĕ facă schimbarea bibliotecilor în modul următor şi anume: Retragerea lor din agenturĭ la centru se va face tot-déuna primăvara, până la finea lunei lui Maiŭ st. v., ér distribuirea lor se va face tot-déuna tómna de la 1—15 Octomvrie v.

Observăm însĕ, că décă vr'o agentură doresce ca sĕ ţină biblioteca şi peste vară, atuncĭ acésta o póte la încuviinţarea comitetului cercual, cu observarea, că tómna sĕ o aducă înainte de distribuirea bibliotecelor cel puţin cu 15 ḑile mai înainte, pentru ca sĕ se pótă face reparaţiunea şi completarea de lipsă. In consequenţă în tómna acésta bibliotecile nu se vor schimba.

Pentru informaţiunea On. adun. generale ne ţinem de datorinţă a raporta, că comitetul a hotărît înfiinţarea unei a 15-a bibliotece, care deja e în lucrare, aşa că pe anul viitor sĕ va puté da în folosinţa agenturilor nóstre.

On. adun. generală! Décă ne gândim că desp. nostru e în plăcuta situaţiune de a pune la dispoziţiunea poporului nostru român din teritoriul desp. aceste 15 bibliotecĭ poporale, pe care le póte folosi orĭ şi care român din agenturile nóstre, nu putem, ca gândindu-ne la împrejurările grele materiale, în carĭ trăesce mai ales poporul nostru, sĕ nu ne întrebăm, că de unde s'au împlinit aceste 15 bibliotecĭ? On. adunare gen. în cea mai mare parte s'au făcut din marinimósele donaţiunĭ făcute de marinimoşii membrii ai societăţii nóstre românescĭ. Şi bucuria nóstră trebue sĕ fie cu atât mai mare, că între aceştĭ marinimoşĭ contribuitorĭ şi sprijinitorĭ ai bibliotecilor nóstre poporale, carĭ ne-au dat ajutor séu în banĭ séu în cărţĭ sunt representanţĭ din tóte clasele sociale: săteni şi orăşenĭ, bărbaţĭ şi femei, dovadă, că zelul pentru cultură a prins rădĕcinĭ în întréga societate a nóstră, că publicul nostru, cu tóte împrejurările grele, în carĭ trăesce, e gata a sprijini tóte acele întreprinderĭ menite a contribui la înaintarea poporului nostru.

Intre aceia, carĭ au contribuit pe séma bibliotecilor poporale, parale de la adunarea generală încóce amintim în prima linie pe Stimata Dómnă Elena Dr. A. Mureşianu şi d-l Zaharia Bârsan, elev al şcólei dramatice din Bucurescĭ, carĭ au dăruit pe séma bibliotecelor despărţĕmêntului nostru prin d-l Ilie Savu, comptabil, frumósa sumă de 60 cor. din venitul representaţiunei teatrale, ce au aranjat'o în Braşov, d-l D. Lupan, Braşov a dăruit 4 cor., Dr. T. Sbârcea medic, Feldióră şi Macavei econom, câte 1 coróna; agentura din Feldióră 9.88 banĭ; I. Aldea, Satulung 1 cor; agentura din Bod 14 cor.; agentura din Dêrste 14 cor; agentura din Preşmer 1 cor., ca despăgubire pentru o carte perdută; G. Gramadă şi Sim. Micu, Ţinţarĭ, câte 1 cor., total 107 cor. şi 88 banĭ.

Cărțĭ au dăruit: Comitetul central 7 volume, desp. Lugoșiŭ 2 broșurĭ și On. comitet al „Reuniunei femeilor române din Brașov“ 15 esempl. din raportul despre festivitățile iubileului semicentenar al acestei Reuniunĭ.

Nu ne îndoim, că luând la cunoscință aceste marinimóse contribuirĭ On. adunare gen. nu va întârdia a aduce tuturor marinimoșilor contribuitori căldurósele sale mulțumirĭ, precum și On. Reuniunĭ a meseriașilor românĭ din Brașov, care și în anul acesta ne-a pus la disposițiune localitățile sale pentru păstrarea bibliotecilor poporale ér d-lui N. Balea, pentru zelul cu care le îngrijesce în aceste localitățĭ.

4) **Mișcarea cassei.** De la adunarea gen. încóce mișcarea cassei a fost coróne 1569.96 la întrate, 1196.42 la eșite; rĕmânênd un sald de 373.54.

Raport detaiat despre acésta, precum și un proect de budget pe anul 1902/903 va presenta On. adunărĭ generale cassierul comitetului d-l C. Aiser.

5) **Ședințele comitetului.** Pentru îndeplinirea afacerilor sale, comitetul a ținut de la adunarea generală 8 ședințe, in carĭ s'au discutat diferite cestiunĭ cu privire la înaintarea culturală și economică a poporului de pe teritoriul despărțĕmêntului nostru.

6) **Reuniunea agricolă.** Conform hotărîrei luate în adun. gen. din Bod, comitetul s'a îngrijit de traducerea și transcrierea statutelor votate, și este în posițiunea, de a raporta On. adunărĭ gen., că s'au și înaintat deja forurilor competente spre aprobare.

Până atuncĭ însĕ atragem atențiunea agenturilor nóstre și le învitàm a se ocupa și a se interesa de acele cestiunĭ economice, carĭ pretind o resolvare mai urgentă pentru-ca constituindu-se Reuniunea sĕ scie anume de ce lucru sĕ se apuce mai întâiŭ.

Comitetul cercual din partea sa a hotărît, că în decursul anului acesta prin espertĭ în ale economiei sĕ țină câte-va prelegerĭ practice și în vederea acestui lucru și propune On. adunărĭ gen. sĕ voteze în budgetul desp. suma de 50 cor. ér pentru-ca sĕ dea un impuls învĕțătorilor noștri la îngrijirea și cultivarea grădinilor școlare a hotărît sĕ propună adunării gen. spre votare 2 premii de câte douĕ-decĭ de corône în aur pentru acele grădinĭ școlare carĭ vor fi mai bine îngrijite și cultivate.

7) In fine aducênd la cunoscința On. adun. gen. că sĕmă de 175.50 cor. trimisă din partea On. comitet central ca cuotă pe suma despărțĕmêntului nostru din suma de 2000 cor. destinată pentru ajutorarea școlelor confesionale române sĕrace, s'a distribuit conform conclusului adunării gen. din Bod în părțĭ egale de câte 17.55 cor. la școlele din comunele: Cristian, Feldióra Brașovechiŭ, Ghimbav, Satulung (bis. Sf. Arhanghelĭ), Herman, Măeruș, Bod, Dêrste Preșmer, ceea ce agenturile au chitat, nu ne-au dat însĕ raport despre modul cum au fost folosițĭ banii. De aceea le învitàm, că neamânat fie-care agentură, care a beneficiat de suma amintită sĕ trimétă raport în scris comitetului despre folosința banilor.

Mai comunicând, că după terminarea adunării gen. comitetul va da agenturii Rêșnov mai multe cărțĭ ca premii școlarilor, carĭ se vor distinge la finea anului acesta, și unele, carĭ sĕ fie împărțite printre locuitorii românĭ din acéstă comună, ne luăm voie a recomanda On. adunărĭ gen. spre primire următórele propunerĭ:

1) Sĕ ia ca basă la discuțiune raportul general.

2) Sĕ-șĭ esprime condolența față de membrii rĕposațĭ.

3) Sĕ se aducă mulțămită onoraților donatorĭ și sprijinitorĭ ai despărțĕmêntului nostru.

4) Sĕ ia la cunoscință inscrierea noilor membri și anume:

Dr. I. *Hosanu* medic în Brașov, membru fund., Constantin *Popovicĭ* adv., membru pe viéță, Petru *Nemeș* notar public în Brașov, membru pe viéță, Nicolae Balea pantofar, Brașov membru ordinar, Nicolae Bârseanu, învĕț. Brașov, membru ordinar, Casina română din Brașov, membru ordinar Eugeniu Precup, lăcătuș Brașov membru ordinar, Iosif Aron învĕț., Brașov membru ordinar, Ioan Dariu învĕț. Brașov, membru ordinar, Zosim Butnariu înv. Brașov, membru ordinar, Augustin Paul colaborator la „Gaz. Trans.“ membru ordinar, Ananie Boldor înv. Codlea, Societatea de lectură Codlea, Bartolomeiŭ Tipeiu înv. Rêșnov, Ioan Renghea comerciant Rêșnov, Constantin Proca paroch Rêșnov, Iosif Comanescu jun. paroch Ghimbav, dómna Dr. N. Vecerdea, Brașov.

5) După revidarea socotelilor sĕ dea absolutoriu comitetului pe anul de gestiune 1902/903.

6) Sĕ priméscă proectul de budget pe anul 1903/904.

7) Sĕ voteze cele douĕ premii á 20 cor. in aur pentru cele mai bine îngrijite și cultivate grădinĭ școlare.

8) Sĕ alégă doi membrii, carĭ sĕ represente desp. la viitórea adunare gen.

Rêșnov, în 1/14 Iuniu 1903.

N. Bogdan,
notarul com.

Ajutóre pentru învĕțăceii aplicațĭ la comerciŭ.

Societatea comercianților românĭ din Brașov face prin acésta cunoscut, că are la disposițiune și dă ajutóre de câte 100 până la 200 cor. anual la băețĭ, carĭ se vor aplica la vre-un ram comercial ca învĕțăcei aicĭ în Brașov.

Din acest ajutoriŭ se vor acoperi înainte de tóte taxele școlei, care învĕțăcelul are a o cerceta.

De la învĕțăcel se cere a avé pregătire de cel puțin 2 clase gimnasiale, reale civile.

Cererile de ajutoriu sunt a se adresa președintelui societății d-lui Teodor Nicolau comerciant în Brassó, Brassó-megye.

Brașov, din ședința comitetului Societății comercianților românĭ ținută la 8 (21) Maiu 1903.

Teodor Nicolau, președinte. *Iuon Lengerŭ*, secretar.

La un mormênt.

M'ai lăsat, dér, scumpa mea bĕtrână, după o convietuire de 36 de anĭ în bine și rĕu, și din casa ta, pentru care ai ostenit atâta în viéță, și de la mine și copiiĭ tĕi, pentru carĭ n'ai cunoscut ostenélă și jertfă, și a cărora a fost tótă iubirea și nisuința vieții tale, — te-ai mutat în acest loc îngust, rece, și între o mulțime de strĕiniĭ, unde ne-a adus sórtea.

Nu te-ai așteptat la așa grabnică despărțire și te-ai indignat, ba mâniat, când ai vĕdut, că puterile te părăsesc cu desĕvêrșire și césul țĭ-a sosit. Voința ta cea tare, care a susținut puterea în trupul tĕu cel delicat și care te-a susținut prin atâtea și marĭ durerĭ sufletescĭ, te facea a crede, că nu eștĭ bolnavă și numai slabă, ca de obiceiŭ. Nu vreĭ sĕ scii de pat și de doftorii, și te supĕrai pe noi, că stăruiam sĕ-țĭ grijescĭ de sănĕtate.

Trebue, că totușĭ ai avut presimțirea apropiatei tale despărțirĭ de bĕtrânul tĕu soț, căcĭ altcum nu ḑiceai séra, după cină, și numai trei óre înainte de mórte, — când eu ceteam la masă și schimbam când și când o vorbă cu tine, care erai în pat, până ce ai noștri conversau voioșĭ în odaia de alăturĭ, nevisând că avem sĕ te perdem în câteva óre: „Sĕrac bĕtrânuțul meu“! La început nu băgaiŭ bine de sémă, că ce ḑiceai, a doua óră mĕ atinse aceste cuvinte în inimă ca un vênt ghețos, a treia óră mĕ supĕraiŭ, că de ce mĕ plângĭ tu pe mine, cel tare și sănĕtos, când tu zacĭ slabă și bolnavă. Sĕ te perd?! nicĭ prin minte nu-mĭ venea acésta. Dér inima cea fără păreche în bunătate față de mine și copiiĭ tĕi, înainte deplângea posibilitatea, că nu ne vei puté și mai încolo purta de grije cu iubire și duioșie, ca atâțĭ anĭ păn' acum.

Presimțirea inimei iubitóre! Ea nu înșală! Te-ai dus, precum ai presimțit, și ne-ai lăsat singurĭ, singurĭ! Pe mine mai singur de cât pe copii. Copiiĭ au sĕ trăéscă, sĕ urmăréscă, sĕ ajungă scopurĭ, ei au viitor; eu nu mai am nimic, nicĭ măcar speranța alinărei suferiuțelor, ce mĕ aștéptă la capĕtul vieții, ba nicĭ siguranța unei morțĭ liniștite în brațele iubitóre.

Lumea e așa de gólă, așa de rece, atât de nepăsătóre față de mine, de când nu eștĭ tu în ea. Acum pricep, ba simțesc adênc, ce ai voit tu se ḑicĭ cu cuvintele „Sĕrac bĕtrânuțul meu“! Sĕrac sunt întru adevĕr, fórte sĕrac, de când nu te am pe tine. Imĭ lipsesc mii și mii de lucrurĭ, carĭ mĕ încunjurau când trăiai, într'un mod nevizibil, așa, că nu sciam, că le aud, dér' acum simt dureros, că nu le mai am; 'mĭ lipsesce căldura casei, a căminului. Sufletul tĕu a susținut viéța, inima ta cea plină de iubire cătră noi a dat căldură acestui cămin. De când s'au mutat aceste din el, este rece ca sloiul, s'a stins viéța din el.

Orĭ unde mĕ întorc, prin casă, prin curte, prin grădină, pretutindenĭ îmĭ lipsesce ceva, ce aștept sĕ apară de icĭ, de colo; din tot locul și în tot momentul îmĭ lipsescĭ tu. Tóte obiectele de prin casă, grădină și de aiurea, cu carĭ ai umblat și le-ai grijit tu, mi-se par triste, părăsite, orfane și strigând după mâna ta cea grijitóre.

N'ai fost tu ceva spirit mare, vre-o femeie renumită, care face sgomot în lume și atrage atențiunea aceleia asupra sa; nu, ci din contră o femeiă, căreia nu-i plăcea de loc a duce rol în societate și sĕ mărginea cu tótă activitatea ei la cercul restrîns al familiei sale. Dér ai avut ceea-ce lipsesce multor femei, și n'ar trebui sĕ lipséscă nicĭ la una: iubirea nemărginită cătră bărbat și copii. Acésta te a îndreptat în faptele și nisuințele tale mai bine și mai sigur de cât tótă învĕțătura séu ințelepciunea, lui Solomon. Inima iubitóre de femeie nu se înșélă, când e vorba de binele și onórea acelora, pe care îi iubesce.

N'ai fost română și totușĭ ai consimțit, ba ai conlucrat din rĕsputerĭ, ca copiii noștri sĕ fie crescuțĭ Românĭ. Inima ta cea iubitóre, mai mult de cât orĭ-ce sfat, ți-a spus, că cugetarea, simțirea, caracterul meu, ba liniștea consciinței mele pretind, ca sângele meu sĕ nu se înstrăineze de némul sĕu.

In luptele mele pentru principii și drept în oficiu, și pentru binele și drepturile poporului meu în viéță, când eram amenințat cu tine și cu copii cu tot, chiar în esistență, tu erai cea mai tare, cea mai resolută, care nu voiai sĕ sci de învoielĭ și căderi rușinóse din partea mea, și n'aveai frică de viitor. Cu un bărbat de caracter și respectat chiar și de inimicii sĕi, erai gata a te espune la orĭ-ce sórte, a îndura orĭ-ce adversitățĭ, sĕ-l vedĭ umilit, înfrânt și călcat în picióre de contrarii sĕi de principii nu te puteai resolvi nicĭ chiar cu prețul binelui și viitorului tĕu și al copiilor tĕi. Adevĕrata inimă de femeie îșĭ are concentrată tótă fericirea, tótă ambițiunea și sumeția sa nobilă în bărbatul, pe care-l iubesce.

Amorul adevĕrat al tinerețelor, acest simțĕmênt mult batjocurit, ba și negat de lumea sceptică de acuma, ne-a unit acum 36 de anĭ, pe tine cu 19, pe mine cu 23 anĭ, doi tinerĭ fără de mijlóce, numai cu focul iubirei lor în inimă și cu încrederea neclintită în propriele lor forțe. Acest simțĕmênt puternic, sub diferite forme motorul și susțiitorul universului, pe lângă că ne-a facut viéța fericită, ni-a ajutat a-mĭ elupta o posiție respectată în societate, a-mĭ cresce consângenii și propriiĭ copii în mod cinstit, ne-a apĕrat de propriile nóstre slăbiciunĭ, a aplanat disensiunile inevitabile la nisce caractere sanguinice ca ale nóstre, ba a împlut lacunele ivite când și când între modul meu și al tĕu de a cugeta și și judeca asupra unor lucrurĭ, ba a complanat și șters cu urme cu tot neînțelegerĭ momentane și de natură mai seriósă. Acest amor străformat din focul tinerețelor în gingășia bĕtrânețelor, era sĕ-mĭ asigure o tómnă liniștită și senină a vieții, când étă că tu te-ai mutat la ceriurĭ și m'ai lăsat singur pe acest pământ. Sunt însĕ fericit a crede într'o viéță dincolo de mormênt și în legătură sufletelor și inimilor din lumea fericirei, unde te afli acum tu, și între valea lacremilor, unde mĕ aflu încă eu. In durerea mea pentru perderea ta, aflu mare mângăere, că te cred, ba te sciu, la copilașii noștri mult și cu amar deplânșĭ în viéță, te bucurĭ de revederea și redobêndirea lor și de *cununa vieții* câștigată cu rarele tale virtuțĭ femeiescĭ, și astfel cu sufletele vóstre scăpate de slăbiciunile trupului și de sgura pământului, pururea la noi, cei ce mai pribegim încă pe acéstă vale a lacrimilor, în liniște și fericire ceréscă așteptațĭ *fericita nóstră revedere.*

S.

Anuare.

A apărut **Annarul** (Programa) școlei civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ din Sibiiu pe anul școlar 1902/1903 publicat de Dr. Vasile *Bologa*, director. Sibiiu Tipografia archidiecesană 1903.

Anuarul are următorul cuprins: 1) Câteva probleme ale școlei românescĭ de la noi, de Ioan *Borcia*, 2) Discursurĭ de la încheiarea anului școlar, 3) Scirĭ școlare. Personalul școlei și al internatului este compus din următorii: Dr. Vasile *Bologa*, director, Eugenia *Iovescu*, învĕțătóre definitivă, Victor *Păcală*, învĕțător provisor, Vasilie *Stan*, înv. provisor, Ioan *Borcia*, înv. provisor, Maria *Muciu-Urechia*, învĕțătóre auxiliară. Maria *Pop*, învĕțătóre auxiliară. Catecheții: Mateiŭ *Voileanu* și Nicolae *Toganu*. Instructorĭ: Elena *Cunțan*, Iulius *Schaeffer*, Sabina *Brote*, Selma *Mokesch*, Olivia *Bardossy*, Elsa de *Heldenberg*. Directóra internatului: Elena *Petrașcu*. Medicul internatului Dr. *Beu*.

Numĕrul elevelor inmatriculate la școla civilă a fost 98 ordinare și 9 privatiste, dintre carĭ 88 gr. or. 19 gr. cat. Interne 65, esterne 42.

La cronica școlei și internatului se amintesce între altele și escursiunea elevelor abituriente făcută la 5—9 Iunie 1903 la *Brașov—Predeal—Azuga—Sinaia.*

Literatură.

„Școla și Familia“ fóie pedagogică literară apare la 1 și 15 ale fie-cărei lunĭ. Redactor responsabil: Ión *Dariu*. cu concursul mai multor profesorĭ, învĕțătorĭ și alțĭ bărbațĭ de școlă. Nr. 7 și 8 apărut acuma are următoriul sumar: Școla pedagogică herbartiană: II. Din principiile lui Herbart și III. Școla herbartiană I. *Dariu*. Importanța si direcția practică a geografiei în școla poporală. Romul *Frateș*. Treptele formale și adevĕrata lor origine II. G. *Maican*. O mamă nepricepută. *Cornelia*. Leagănul N. *Beldiceanu*. Din icóna școlei române la finea veacului al XIX. Dometiu Dogariu (cu portret) și Candid Mușlea. II. I. *Dariu*. Invĕțătorul la Arabĭ. * * *. Schița monografică a școlelor române din Brad Ión *German*. Saul devine rege. (Lecțiune practică) Radu *Prișcu*. Psichologia pedagogică. (După Psichologia de Dr. K. Helmann și Dr. M. Jahn) N. *Oancea* sen. Gheorghiță de la Smârdan. (Schiță pedagogică) Ioan *Crișianu*. Cronica școlei. Cronica literară. Pentru distracție. Avis. Poșta redacțiunei.

Ingrijirea pometului.

(Fine.)

Ingrijirea mai departe a pomilor, după-ce corona este formată, constă în depărtarea crengilor uscate și tuturor crengilor lignifere (carĭ nu aduc ródă), precum și a acelora, carĭ ar cresce cruciș-curmeziș peste altele.

Décă am observa, că vreuna din crengĭ este mai slăbuță, — prin care se diformézĕ corona, — pe aceea o retezăm mai tare, până deasupra unui mugur bine desvoltat. Acésta apoi va cresce mai tare și le va ajunge și pe celelalte în desvoltare.

La curățirea corónei de crengile uscate séu a celor bolnave și cu frundele îngălbenite, vom griji ca acele sĕ le tăiem cu totul fără a mai lăsa ciamp, ér suprafața tăieturei sĕ fie piezîșe.

Crengile mai subțirĭ le tăiem cu firezul, ér cele mai gróse cu toporul. Suprafața tăieturei tot-déuna o netedim cu cuțitul și o ungem cu céră de altoit, — décă crénga a fost mai mică, ér décă e mai mare, cu o amestecătură de lut și păcură.

Timpul cel mai potrivit pentru tăiatul crengilor este vara; și cu deosebire lunile Maiŭ și Iunie, când mai bine le putem observa pe cele bolnave, și când pomii au și suc destul și timp pentru a-șĭ vindeca rănile primite.

La pomii cu ródă vom amâna lucrul acesta până după cules, dér atuncĭ rănile trebue unse cu céră séu păcură.

2) Ingrijirea trunchiului.

In ținuturile cu clima mai rece, atât trunchiul, cât și crengile mai gróse ale pomilor adesea sunt năpădite de muschiu.

Acéstă plantă parasită causéză mare stricăciune pomilor, de óre-ce forméză un bun adăpost pentru tot felul de insecte și ouĕle acelora, afară de aceea împedecă străbaterea aerului la cója pomilor. Acestea decĭ trebuesc de timpuriu depărtate cu o răzătóre séu cu dosul unui cuțit, avênd o deosebită grijă ca sĕ nu vătĕmăm cója pomilor, — ceea-ce décă eventual s'ar întêmpla, trebue sĕ ungem locul vătĕmat cu o amestecătură de balegă și lut.

Lucrul acesta îl fac cu multă îngrijire și în țéra Bârsei, unii ecònomĭ mai pricepuțĭ și după-ce au curățit trunchiul de aceste plante parasite îl spoesc și cu lapte de var.

Spoitul pomilor se face și tómna prin luna Octomvrie, cu o amestecătură de var, lut și sânge. Acéstă procedură are o urmare fórte bună asupra pomilor, pentru-că nimicesce insectele și ouĕle lor, carĭ s'ar afla adăpostite în crepăturile cójei și afară de aceea colórea albă scutesce în câtva pomul de înghețul iernei.

Mulțĭ cred că pomii spoițĭ nu sunt atăcațĭ de iepurĭ, dér asta nu este adeverat tot-déuna, de óre ce s'a dovedit prin esperiență, că iepurii la lipsă mare rod și pomii spoițĭ.

La cele înșirate aicĭ, ca neapărat de lipsă la îngrijitul trunchiului este a se mai adauge și întărîrea trunchiului. Anume se întêmplă uneorĭ, că la unii pomĭ, coróna în raport cu trunchiul e prea tare desvoltată. In casul acesta ne gândim cum am puté pomova îngroșarea trunchiului. Lucrul acesta îl putem face astfel, că în partea de cătră médă-nópte séu rĕsărit a trunchiului tragem mai multe tăieturĭ (brezde) de sus în jos cu vêrful unui cosor. Prin acésta trunchiul se va mai întări Tot de îngrijirea trunchiului sĕ mai ține și proptirea pomilor plecațĭ într'o parte prin vênt. Pe aceștia îi vom rezima cu un stîlp cu o scândură în vêrf pe care este un petec de postav spre a nu se vătĕma cója pomului.

3) Ingrijirea rădĕcinilor.

In ceea ce privesce îngrijirea rădĕcinilor, este de observat, că pămêntul în jurul pomului, — în forma unui tăier, — tot-déuna trebue ținut curat și săpat.

Unde pămêntul dintre pomĭ se cultivă cu plante de sapă, acolo cu ocasiunea săpatului, vom săpa și pe lângă pomĭ. Unde însĕ pămêntul dintre pomi este cu iérbă de cósă, acolo vom săpa pe an cel puțin odată de douĕ-orĭ; odată pe la începutul verei și odată tómna.

Săpatul de tómnă sĕ se facă în grundurĭ marĭ, ca strĕbătând gerul, sĕ frăgezéscă bine pămêntul. Afară de aceea gerul va nimici și insectele, carĭ șĭ-au căutat adăpost în pămêntul de sub pomĭ.

De îngrijirea rădĕcinilor se mai ține și gunoirea.

Pomilor peste tot nu le place gunoiul próspĕt și în special cereșilor, vișinilor, persecilor și caișilor gunoiul próspĕt le strică.

La ceilalțĭ pomĭ în cas de lipsă putem folosi și gunoiŭ próspĕt, numai sĕ avem grije, ca acela sĕ nu ajungă în nemijlocită apropiere a rădĕcinilor, ci sĕ fie la mijloc o pătură de pămênt de cel puțin 4—5 cm.

Décă vom ține sémă de cele aicĭ înșirate, nu numai că vom avé un pomet frumos, dér vom avé și póme mai multe și mai frumóse, carĭ în timpul de astădĭ se pot vinde atât de bine, aducêndu-ne un frumos venit după o muncă fără multă ostenélă și plăcută.

A. Boldor.

POVEȚE.

Cum se póte înlătura gustul rĕu al unturei de pesce. Untura de pesce e o doctorie fórte bună pentru ómenii și mai ales copiiĭ slabĭ, orĭ cu aplecare spre scrofule, séu chiar scrofuloșĭ. Doctorii o dau în fórte multe casurĭ, însĕ gustul unturei de pesce e cu totul displăcut și mai ales copiiĭ o iau cu multă gréță, ceea ce le strică stomachul. Etă însĕ ce spune un doctor mare frances, că e bine de făcut: Sĕ se amestece bine de tot o lingură de untură de pesce cu gălbenușul de la un ou și ḑece picăturĭ de spirt de mentă într'o jumĕtate de pahar cu apă îndulcită cu zahăr. Amestecul nu are nicĭ gustul nicĭ mirosul displăcut al unturei de pesce și bolnavii pot sĕ-l ia cu multă ușurință Ba încă e și mai folositor ca untura de pesce luată singură, căcĭ se mistuesce fórte ușor fără sĕ oboséscă de loc stomacul.

*

Pentru têmplarĭ. Chitul pentru astupat crăpăturile dintre scândurĭ, se prepară cu chitul compus din cărămidă pisată fin 2 părțĭ și 1 parte sacâz (colofoniu) topit în un vas, acesta fiind pus în altul cu apă se adaugă puțin uleiu de in pentru a fi móle. Astfel preparat, se tórnă în crăpăturĭ cu îngrijire de a nu curge pe delăturĭ. Se póte face în tóte colorile, după parchete, amestecându-l cu diferite pămênturĭ galbene, roșii etc, operația trebue făcută repede, căcĭ acest chit se întăresce fórte repede.

Calendarul sĕptĕmânei.

IUNIE. (1903) are 30 ḑile. CIREȘAR.

Ḑilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	15 Sf. Prof. Amos	28 Leo papa
Lunĭ.	16 S. Tihoniu	29 Petru și Pavel
Marțĭ	17 S. m. Manuele	30 Pom. S Pavel
Merc.	18 S. m. Leontin	1 Iulie Teod.
Joi	19 † Ap Iuda f. Dlui	2 Cerc. Mariei.
Viner	20 S. m. Metodiu	3 Corneliu
Sâm.	21 S. mart. Iulian	4 Udalrich.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 26 Iunie 1903.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	40
„	Grâu mijlociu . . .	13	20
„	Grâu mai slab . . .	12	80
„	Grâu amestecat . .	9	40
„	Secară frumósă. . .	8	20
„	Sĕcară mijlocie. . .	8	—
„	Orz frumos	7	10
„	Orz mijlociu. . . .	7	—
„	Ovĕs frumos. . . .	5	20
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
„	Cucuruz	9	20
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	14	—
„	Sĕmênță de in . . .	16	—
„	Sĕmênță de cânepă .	7	20
„	Cartofi.	1	60
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	12
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

De închiriat

Hotel Blebea Azuga,

care constă din 28 camere, un Salon, Prăvălie, bucătărie, grajd etc.

Doritorii se vor adresa la D-na **Bălașa Blebea, Brașov, strada négră nr. 21**, séu în Bucuresci la D-l advocat **I. Ciulley, strada Mântuleasa 44.**

De închiat,

Casele din strada Ațíi, carĭ constau din 4 camere, bucătărie, pod, pivniță, șopron; mai departe **casele din strada négră nr. 21,** 2 camere, prăvălie, cămară, pivniță și pod.

Doritorii se vor adresa la D-na B. Beblea, strada négră nr. 21.

2—6.(1016)

De vêndare séu închiriere

din mână liberă, **Casa din Scheiu, Strada Costiță nr. 2**, unde de present se află Institutul statului de ochĭ, până în Octomvrie; au fost prăvălie bine cercetată. — Curte spațiósă, grădină mare de póme, 6 odăi, 3 bucătăriĭ, spălătorie, 3 pivnițe, și alte edificii, tóte aduc venit de 1300 florinĭ.

Informații dă proprietarul caselor în Blumena Str. Fântânii nr. 17.

4—4.(1000)

Convocare.

Domniĭ membriĭ ai „COMÓREI“ **asociațiune de consum**, în Sasca-montană (Szászka-bánya), sunt prin acésta convocațĭ în

Adunarea generală extra-ordinară,

care se va ține în Sasca-montană la 13 Iulie 1903 st. n. la 3 óre p. m. în localul școlei conf. rom. gr. or.

Obiectele:

1) Alegerea licuidatorilor în afacerea sistărei activitățiĭ a asociațiunei

2) Convorbire asupra modului de procedere contra debitorilor renitențĭ la solvire, carĭ nicĭ după 2 provocărĭ nu și-aŭ achitat datoria. precum și a procederei față de încassarea tuturor pretensiunilor ale asociațiunei.

Sasca-montană, 20 Iun. 1903.

1—3.(1014) **DIRECȚIUNEA.**

500 fl. plătesc celui ce va mai căpĕta **vre-odată durere de dințĭ, orĭ îĭ va mirosi gura**, după ce va folosi

apa de dințĭ

a lui Bartilla, o sticlă **70 banĭ.**
(Pentru pachetare 20 filler deosebit).

Erezii A. Bartilla (**E. Winkler**)

VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Sĕ se céră pretutindenea apriat **apa de dințĭ** a lui **Bartilla**. Denunțărĭ de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle **cu 5 cor. 20 fil.** franco; 16 sticle cu **9 cor.** franco.

Se capĕtă în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth.

„CALICUL“ în a doua ediție.

Pe al doilea semestru din acest an escriem **nou abonament** la „Calicul“ **cu prețul de 3 corone**, pentru streĭnătate **3.50 francĭ.** — Abonamentul se plătesce înainte de 1 Iulie v.

Celor ce nu-s „feciorĭ d'ai lui banĭ gata“, dacă ne cer, le concedem plătirea abonamentului orĭ când în decursul semestrului.

Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.

Din motivul acesta **vom scóte** pentru cei ce doresc a posede „Calicul“ dela începutul anului **o a doua ediție.**

Prețul abonamentului la a dóua ediție se reduce pentru primul semestru **la 2 cor.**, pentru al doilea semestru rĕmâne tot **3 coróne.**

Abonamentul la a dóua ediție a Calicului, primim până în 15 Iulie st. v.

A doua ediție e condiționată de un numĕr de cel puțin atâța noi abonențĭ, câțĭ sĕ recer la acoperirea speselor retipăririi.

Calicul oferă o lectură hazlie, care în vecĭ nu se învechește.

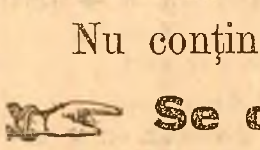
Dovadă continuele cererĭ după esemplare de acum 16 anĭ, de carĭ la noi nu se mai află.

2—3.(1007)

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu séu **Cheia**

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și

cel mai ieftin.

Nu conține ingrediențe streĭne vĕtămătóre.

Se capĕtă pretutindenĭ

La cumpĕrare sĕ se observe, ca pe fie care bucată de săpun sĕ fie numele **„Schicht“** și una din mărcile sus indicate.

61—00.(725),

Cel mai bine asortat și convenabil Magazin de Coloniale.

Cognac St. George frances. Liquerurĭ. Șampania-Trilby.

G. G. RENȚIA,

Brașov, Strada Orfanilor nr. 2—3.

Am onóre a aduce la cunoscința On. public și în special Prea stimatei mele clientele, că **mi-a sosit** în

MAGAZINUL de COLONIALE:

Cafele de tot felul. — **Orezurĭ** cu prețurile cele mai convenabile, ca de engros. — **Alune** americane. — **Nohut** crud. — **Sardele** de Lissa. — **Tirĭ. Scrumbiĭ** sărate și afumate. **Hamsiĭ** próspete sărate. **Icre** negre. **Deposit de Rahat** de Syra cu fisticurĭ și fără.

SUSAM pentru covrigĭ.

Prepar gratuit salate de țirĭ Hamsi și Sardele de Lissa, ne mai vĕdut la Brașov.

Pescărie de tot felul, engros și detail.

Beuturĭ spirtuóse — **Țuică** betrână natur-lă de prune.

Șampanie. — **Cognacurĭ** francese.

VINURI de Malaga și Sherry, etc. etc.

Cine doresce sĕ se încredințeze, rog se binevoéscă a me visita.

4—6

Vinurĭ Malaga. — Beuturĭ spirtuóse.

Pescărie de tot felul.

Cea mai bogată baie feruginósă în acid carbonic și baie de nămol, idroterapie rațională, cură de zĕr și lapte.

4—10 (1008)

DORNA

în Carpații Bucovinei,

stație a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței aurie.

Palate monumentale de cură, apaducte din isvóre alpine, canalisație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, escursiunĭ: în România Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi și plute.

Succese splendide la bóle de nervĭ femeescĭ și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.

Prospecte gratis.

La consultațiunĭ medicale respunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA). Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. **ALA, Süd-Tirol.**

Primul atelier român. | Fondat la a. 1867.

FRAȚIĬ CIOFLECŬ

Brașov, Strada Vămii nr. 30.

Artiștĭ diplomațĭ de

Clavire, Harmoniurĭ și instrumente musicale.

Acordărĭ de Piane și Clavire.

Facem cunoscut On. public din oraș și imprejurime, că **ținem în deposit**

Clavire, Pianine și Harmoniurĭ noue, fabricația cea mai vestită, sunt lucrate elegant și tarĭ în ramă de fier, cu tonurĭ tarĭ și plăcute. Cu prețurile fabricei cele mai moderate.

Dăm garanție la fie-care 15 anĭ.

Luăm în schimb și vechĭ. — Ținem tot feliul de INSTRUMENTE musicale și córde veritabile.

Efectuăm tot feliul de **reparaturĭ** din branșa acésta în timpul cel mai scurt și sub garanță.

Apelăm deci la sprijinul On. public, suntem

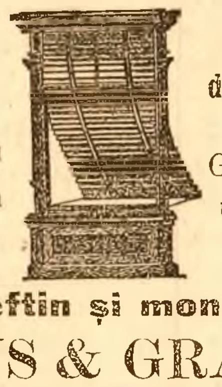
cu deosebită stimă

4—10.(991)

FRAȚIĬ CIOFLECŬ.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Jalusii patentate de lemn în diferite colorĭ, cu ulei, fin poleite, din lemn resonanț

Rolete de ferestri din vergeluțe de lemn, și diferite țesĕturĭ Gradl, Damast, Watterproof, cele mai nouĕ mostre.

3—3. **liferéză ieftin și montate gata.**

SERVATIUS & GRAEF, Brașov.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.

Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică,

per cassa se dă sconto de 8%.

Mare asortiment de **COVOARE și CUVERTURĬ.**

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grâului nr. 3.

Trusourĭ complete pentru mirese;

deposit de **ALBITURI și PANZERII** de masă; asortiment bogat de Confecțiunĭ pentru dame, **articole de modă**, indigene și străine.

Se primesc **comande** pentru **vestminte de dame și bărbați**, care se vor esecuta cât se póte cu gust, solid și punctual, **cu prețurĭ moderate.**

Cele mai nouĕ și mai moderne **Perdele de dantelă și lână.**

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzeturĭ **calitatea cea mai bună.**

Cruce sĕu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. | Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioréză | **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se da împrejurăriĭ, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 anĭ.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dințĭ, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețelĭ, țiuiturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, asmă, audul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mânĭ și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, carĭ prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și orĭ-cine póte examina aceste atestate.* Acel pacient care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭ-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta", de óre-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebĭ.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ. | **Pretul aparatului mic e 4 cor.** folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vĕndare pentru țéră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Aprobat de primele capacități ale clinicei din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analisă al Reun. gen austr. a farmciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2·60.

Se află de vĕndare în tóte băcăniile și magasinele de delicatesse din Brașov.

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Controla chemică a institutului pentru analisarea victualiilor și beuturilor aprobat de înaltul ces. reg. ministeriu al internelor. Viena X. Str. spitalului 31.